

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine, Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIS

Glasiló Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozemce 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po 2 Din od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

III. pokrajinska skupščina „UJU poverjeništvo Ljubljana“ — v Ptuj.

Priprave za kongres UJU v Ljubljani. — Važne direktive odseka za obmejno šolstvo vladi, javnosti, šolskim oblastvom in narodno-obrambnim društvom. — Razprave o programu UJU. — Orientacija za narodno prosvečevanje. — Nov poslovnik za odseke. — Sklepi za gospodarsko okrepitev. — Volitve nove uprave.

Ptuj, 7. julija 1923.

BLAGAJNIŠKO POROČILO.

Glavni blagajnik tov. Mirko Fegic poroča: Cenjena delegacija! Pred Vami leži danes račun in bilanca za upravno leto 1922. Dovolite, da Vam račun za leto 1922, nekoliko podrobneje obrazložim.

Račun izkazuje skupno 199.040 Din 18 par prejemkov, od katerega zneska odpade na društveno članarino in naročnino »Popotnika« 148.677 Din 57 par, na naročnino »Učit. Tovarisa« 6540 Din 50 par. Za inserate smo prejeli 3719 Din 17 par. Tiskarni so plačale stranke za naš račun 122 Din. Obresti posojila so nam nesle 350 Din. Če prištejemo navedenim zneskom še gotovino »Učit. Tov.« koncem 1922. leta 1121 Din 48 par in ono poverjeništva 19.177 Din 46 par dobimo znesek 179.708 Din 18 par.

To so bili faktični dohodki v l. 1922.

V računu najdete tudi postavko »Račun naložb«. Pod to sem uvrstil dvige iz čekovnega urada in iz naše vloge v hranilnici v skupnem znesku 16.000 Din. Da je imamo v računu tudi voljo učit. hranilnice in posojil. 150 Din, kateri znesek je ostal naložen v tem zavodu. Znesek 3182 Din sem označil kot prehodno vplačilo, ker smo s tem krili iz glavne blagajne primanjilja »Učit. Tov.«, kateri račun smo vodili v letu 1922. še popolnoma ločeno. — Toliko o prejemkih.

Oglejmo si še kratko izdatke. Najvišja postavka v teh je seveda za tisk naših stanovskih listov »Učit. Tov.« in »Popotnika« v znesku 108.539 Din 50 p. V ostalem obremenjujejo račun tudi izdatki za poštino, ki znašajo letno 10.980 Din 82 par. V nagradah so šteli tudi honorarij za spise v »Popotniku«. Račun potnin bi bil mnogo večji, da nam ni med letom ob raznih prilikah priskočila na pomoč tiskarna.

Pojasni bi bilo potreba morda še postavko račun prehodnih izplačil. V tem znesku 7602 Din 50 par so namreč zapo- nadeni dvigi iz ček. računa za račun blagajne.

Tekom upravnega leta 1922. je preostajalo trenutno nekaj gotovine ki se je naložila v naši hranilnici, kar je razvidno v računu pod navedbo naložbe. Stanje teh hranilnih vlog seveda danes dejansko ni več tako visoko, ker se je med tem večkrat po potrebi zopet denar dvignil.

Nai Vam še pojasnim postavko račun posojil. — Znesek 16.000 Din smo ob neki priliki naložili v naši tiskarni proti dobrim obrestim. Bil je takrat položaj tak, da nismo bili tiskarni nič dolžni — denar smo na imeli, zato smo ga raje naložili v domačem podjetju kakor kje drugje.

Upam, da Vam bo po teh kratkih pojasnilih račun sedaj povsem jase.

Dovolil bi si še par pojasnil k bilanci.

Zneski navedeni pod 1. in 2. Vam bodo jasni. Posojila zavodom, to je ono posojilo tiskarni. Pod navedbo vrednostni papirji so mišljene obveznice 7% državnega posojila.

Ob novem letu smo imeli v tiskarni neporavnan znesek na »Učit. Tov.« 11.676 Din 81 par, na »Popotnika« pa 562 Din 50 par skupno 12.239 Din 31 par, ki ga dobite med masivo na prvem mestu.

Dalje opazite pod štev. 2. postavko »Odpis knjižnih terjatev« v znesku 39.837 Din. To je članarina društev, ki dne 31. dec. 1922. za kateri dan je bilanca napravljena, še ni bila poravnana. Mnogo društev poravnava namreč članarino za upravno leto šele po preteku dotičnega upravnega leta, k čemur si

bom dovolil še pozneje pri proračunu par besed.

Smatral sem to za bolj dvomljiva aktiva, zato sem jo postavil v bilanci na drugo stran. Razume se, da to breme na račun organizacije blagajne danes več ne obstoji, ker se je ta članarina pozneje z malimi izjemami vlačila.

Našo bilanco obremenjuje največ, kar razvidite iz bilance, račun »Zvončka«. Ne da se prikriti, da je »Zvonček« — kljub temu, da Učiteljska tiskarna mnogo žrtvuje za ta naš mladinski list, na žalost pasiven. Ker pa Učit. tiskarna ne bo mogla vedno na ta način pomagati, bo treba razmišljati, kako spraviti »Zvončkov« račun na zeleno vejo, oziroma kako bi se to breme prevladalo na kake druge rame in čigave rame nai bi to breme prevzele ter kako pomagati listu.

Kakor vidite znaša »Zvončkov« primanjilja v 1922. letu 53.171 Din. Ta dolg na danes de facto več ne postoji. Na čast naši Učiteljski tiskarni moram tu poudariti, da nam je upravni svet ta dolg velikodušno odpisal.

Častito delegacijo prosim da vzame to moje poročilo na znanje ter račun in bilanco za upravno leto 1922. odobri.

Proračun za leto 1924.

Isti poročevalec poroča: K proračunu za leto 1924. nimam mnogo pripomniti. V primeri z lanskim najdemo, da so zvišani izdatki sami okroglo za 13.000 Din. To razliko tvori večinoma postavka za poštino. Zvišati smo morali tudi postavko za potnine na 12.000 Din, saj še s tem zneskom ne bomo izhajali.

Postavke glede nagrad so ostale iste izjemši one za urednika »Popotnika«, ki smo jo zvišali na 1000 Din. Ne moremo namreč zahtevati, da bi kdo urejeval list, kakor je »Popotnik«, za borih 450 Din letno.

Poverjenik ima za razna pota mnogo stroškov. Močna organizacija, kakor je naša, zahteva, da posveti poverjenik ves svoj prosti čas skrbi za interese članstva in ne šteje netruda ne časa, kadar je to v dobrobit posameznemu članu naše organizacije. Zato smo morali tudi to upoštevati. Upam, tovarišice in tovariši, da s temi malenkostnimi poviškami ne bom naletel na odpor od Vaše strani, temveč da boste proračun kot Vam ga imenom ožjega sosveta predlagam, odobrili.

Vsled svoječasne sklepa širšega sosveta glede znižanja članarine poročnim učiteljicam, onim ženskih ročnih del, vrtnaricam in upokojevcem, so že letos in bodo tudi v upravnem letu 1924. dohodki nekoliko manjši, kot bi bili sicer, če bi za vsa članstva znašala članarina 80 Din letno. Odpade nam v tem slučaju dohodek v znesku 13.200 Din. Treba bi bilo torej iskati ta dohodek kje drugje, pri ostalem članstvu. Ker pa upamo da se v letu 1924. cene tisku, papirju in morda tudi poštnim pristojbinam ne bodo zvišale, nismo pripravili za zvišanje članarine nikakega predloga. Članar'na za leto 1924. nai ostane torej ista kot letos.

Plačevanje članarine.

Pač pa si dovolim ob tej priliki iznesti na vse članstvo naše organizacije drug apel.

Živimo v težkih materialnih prilikah z vsemi drugimi javnimi nameščenci vred. Vsak izmed nas — pa naj si bo samski ali družinski oče — težko pogreša vsak dinar.

Vplačevanje društvene članarine je pravo zrcalo slabega finančnega stanja med našim članstvom. Naša organizacija ni zamudila nobene prilike, krepko dvi-

gniti glas za zboljšanje našega materialnega položaja. Treba ji je v tej borbi močne opore, ne samo moralne, ampak tudi finančne. Da ne bo nepotrebnega razburjenja, moram takoj omeniti, da ne nameravam prav nobenega atentata na Vaše žepe. V spomin Vam hočem poklicati samo Vaše dolžnosti napram organizaciji z ozirom na plačevanje članarine. Tovarišice in tovariši, malo več reda v plačevanju članarine bi toplo priporočal vsemu članstvu. Kdor hitro da, dvakrat da! Čim točneje izpolnjujemo obveznosti napram tiskarni, tem krepkeje lahko potrkamo v kaki sili na njena vrata. Ne pozabite prosim, da je članarina edini vir ohodkov organizacije in če ta usahne, potem sploh ne moremo naprej. Nai ne veja načelo — da je leto dolgo, — da je dovolj, če poravnam vso članarino šele koncem upravnega leta ali celo ob nastopu novega. S čim naj križemo svoje izdatke, če bi bilo vse članstvo tega nazora. Blagajniki učiteljskih društev naj si uredijo pobiranje članarine tako, da bo vsak član plačeval članarino mesečno v naprej, in sicer točno. Za društva, ki imajo svoj račun pri čekovnem zavodu, bo to lahko izpeljivo. Je pa tudi lažje utrpeti male zneske mesečno, kot celo vsoto koncem leta. Na žalost moram tu povedati, da za letos nekaj društev še sploh nobene članarine ni vplačalo. Uverjen sem, da imajo nekatera društva denar naložen na čekovnem zavodu, pa se ne spomnijo, da v centrali težko čakamo na njihove prispevke. Zlasti pa prosim, nai bi se letos članarina vplačala zanesljivo pred nastopom novega upravnega leta, ker je tako obračun za društvene blagajnike, kakor tudi zame mnogo lažji in enostavnej.

Pa še eno imam na srcu.

»Stanovsko-strokovna knjižnica«.

Izdajati smo začeli stanovsko-strokovno knjižnico, kar je v zvezi z velikimi denarnimi žrtvami. Iz lastne moči ne bi tega zmogli, da nam ni naša tiskarna dovolila gotove ugodnosti. Že ob priliki razpošiljanja I. zvezka me je skrbelo, kako bomo zbrali te zneske za pokritje teh stroškov. In upravičeno. Dasi je že dotiskan II. zvezek, vendar je poravnalo prispevke za I. zvezek knjižnice komaj dve tretjini društev. Prosim Vas, častiti delegati in delegatice, poskrbite vsak pri svojem društvu, da nastopi tudi v tem ožiru malo več reda. Sezite pridno tudi po II. zvezku te knjižnice, v katerem boste našli marsikako dobro navodilo, ki Vam bo služilo pri Vašem delu med narodom. Nai ne bodo žrtve, ki smo jih do-prinesli z natisom teh brošur mrtev kapital, ampak dobro naložena glavnica.

Predlogi.

Z ozirom na predidoda izvajanja si usojam staviti slavni delegaciji sledeče predloge:

I. Pokrajinska skupščina UJU poverjeništvo Ljubljana sprejmi predloženi proračun.

II. V svrhu kritja izdatkov ostani članarina ista kot v upravnem letu 1923., t. j. za člana à 80 Din, za poročene učiteljice plačujejo à 20 Din, upokojevcem, učiteljicam ženskih ročnih del in otroške vrtnarice pa à 40 Din za »Učiteljskega Tovarisa«.

III. Članstvo plačuj društvem blagajnikom članarino točno mesečno v naprej. Ti pa nakazujejo glavni blagajni prispevke četrtletno.

IV. V svrhu lažjega denarnega obrata nai pristopijo društva, ki tega še niso storila k čekovnemu zavodu.

Oddaja »Zvončka« Učiteljski tiskarni.

Posebno živahna debata je bila zaradi predaje »Zvončka« Učiteljski tiskarni. Gospodarski odsek je že dopoldne sklenil predlagati, da nai se »Zvonček« ponudi Učiteljski tiskarni. Nadalje se je glasil drugi predlog, nai se zviša naročnina »Zvončka« za 5 Din in se eno leto poizkusi ga obdržati v organizaciji, potem pa, če še ne bo šlo, da se ga odda tiskarni. Tov. Močnik je povdarjal, nai se štedi s kvaliteto papirja in vnanjo opremo.

Končno je bil sprejet predlog, nai ostane za prihodnje leto »Zvonček« še v upravi in lasti poverjeništva in se naročnina zviša na 24 Din.

Absolutorij blagajniku in vodstvu.

Tov. Kovač Z. poroča, da je vse račune našel v najlepšem redu ter predlaga absolutorij blagajniku in vodstvu.

Predlog tov. Kovača je bil soglasno sprejet in enako tudi vsi predlogi blagajnika.

POROČILO O REZERVNEM SKLADU ZA LETO 1922.

(Poročal upravnik Ivan Petrič.)

Slavna skupščina! Rezervni sklad UJU — poverjeništvo Ljubljana obstoji od 27. decembra 1918. Njegov ustanovitelj je naš tovariš Engelbert Gangl.

Od ustanovitve pa do danes sem upravnik tega sklada. V posameznih izkazih sem večkrat rekel: »S tem, da organizacija svojo vedno rad podpiram, ljubim in častim svoj stan, mu vrata v svobodo odpiram!« Večina tovarišev in tovarišic dobro razumeva te dobrohotne vzklake. Čast jim!

Nekaj brezbriznežev pa gleda le od strani: včasih sicer malo prav rezervirano pozabavljajo ter se izgovarjajo na različne načine da jim ia ni potreba poseči v žep, rekoč: »Upravnik rezervnega sklada je siten, ker vedno poje isto nadležno pesem — ajmo.«

Tem revežem sem narkrat zabrenkal: »Kdor pa roko v žepu zdaj tišči, svobode zlate vredni ni!«

Za zgled stanovske požrtvovalnosti nai navedem le nekaj pripomb ob posiljavah, ki so Vam že itak znane, saj sem jih omenjal od časa do časa v posameznih izkazih. »Tudi majhne ribice so dobre«; »povodom izrednega gogodka«; »nabral na odborovi seji učiteljskega društva znesek 26 Din«; »ker mu ni bilo mogoče se udeležiti pogreba gospe Fanči Jelenčeve«; »iz navdušenja za dobro stvar«; »namesto cvetia na grob tovarišici Mimi Grčarjevi«; Nekdo je podaril 10 Din »za prvi april, da se naš sovražnik ne bo veselil«; »kot majhen prispevek v prid slovenskemu učiteljstvu. Bravo, vrli učiteljski veteran«; »zbralo pri okr. učit. konferenci 30 Din«; »v priznanje referentoma tovarišici Štupici in tovarišu Rojcu«; »iz istega povoda nabralo 85 Din« itd. itd. Našteti primeri zadostno kažejo pravo pot tistim brezbriznežem, kje sem že prej omenil.

Kdor se zaveda svojih dolžnosti, ga pač ni treba nikdar opominjati. Opominjal in prosil ne bom tudi v prihodnje nikogar, zlasti pa ne onih, katerim so izkazi o rezervnem skladu v našem glasilu »Učit. Tovarisa« le — »bav-bav«.

Konstatiram pa, da se je naš rezervni sklad postavil na trdne noge, kar dviga naš ugled.

V letu 1922. so bili sledeči dohodki in izdatki:

A. Dohodki:

1. Blagajniški ostanek 1. 1921. Din 4293.37
 2. V 1. 1922. zbrana vsota izkazana v 15 izkazih » 3990.—
 3. Obresti naloženega denarja » 424.09
- skupaj Din 8707.46

B. Izdatki:

1. Priloge št. 1—19 Din 7280.—
- C. Blagajniški ostanek . Din 1427.46

Iz prilog o izdatkih je razvidno v kakšne namene se je denar porabil. Vsak izdatek je utemeljen. Tovariš revizor je vse račune in priloge pregledal.

Prehajam h koncu.

Naš lanski sklep v zadevi nabiranja prispevkov za rezervni sklad, ki smo ga sprejeli na skupščini na Bledu, rodi že dokaj dobre uspehe.

Nekaj okrajnih društev se je že odzvalo s poročili in z denarjem.

»Učiteljsko društvo za laški okraj« je pisalo za novo leto 1923. sledeče:

»Danes sem odpisal po položnici »Hranilnice in posojilnice Učit. konvikta v Ljubljani« znesek 500 Din za rezervni sklad, in sicer za 100 članov a 5 Din. Ni sicer veliko, toda če bo postopalo vsako društvo slično, nabralo bi se letno 12.000 do 13.000 Din.

Predsednik tega društva je tov. A. Gmus.

Tovariši in tovarišice! Ne pozabimo tega zgleda, ampak storimo tudi mi tako!

Vsi za enega, eden za vse! Zdravo!

Debata: Stavljeno je bilo več nasvetov n. pr.: naj se vsem okrajnim učiteljskim društvom pošljejo položnice da jih razdele na šole; naj se upelje obvezen organizacijski davek; naj se pobira od šolskih voditeljev; naj ostanejo prispevki prostovoljni, ker sicer je to že članarina.

Absolutorij upravniku Rez. sklada.

Tov. Pulko poroča, da je našel vse račune v najlepšem redu in predlaga upravniku absolutorij. Soglasno sprejeto!

POSLOVNIK ODSEKOV.

O tem je poročal urednik »Učit. Tovariša« tov. Ivan Dimnik. Utemeljitev poslovnika priobčimo v eni prihodnjih števil. Sprejet je bil sledeči predlog:

Delegacija poverjenstva UJU zbrana na pokrajinski skupščini v Ptuj dne 7. julija 1923. vzame na znanje, da je ožji sosvet predložil poseben poslovnik za odseke v smislu § 20. b) poslovnika poverjenstva UJU, ki je natisnjen v prvem zvezku »Stanovsko strokovno knjižnice« vsem odsekom.

Odseki naj v smislu tega poslovnika v bodočem letu delujejo, naj ga izpopolnijo ali izpremembe in izpremembe naznanijo ožjemu sosvetu. Ožji sosvet naj da v razpravo poslovnik tudi okrajnim učit. društvom, ki mu istotako naznanijo pripombe in predloge. Ob koncu leta naj ga ožji sosvet znova revidira v smislu predlogov in dopolni in ga naj predloži prihodnje leto delegaciji na pokrajinski skupščini, ki ga kratkim potom odobri ali zavrne.

SOCIALNA USTANOVA UČITELJSTVA SLOVENIJE.

Soglasno se je ugodilo želji referenta, da se spričo pozne ure prenese referat na drugi dan.

PRIPRAVE ZA KONGRES UJU.

Ki se vrši v Ljubljani dne 5., 6. in 7. avg. (Poročal strok. tajnik tov. R. Dostal.)

Dne 6. in 7. maja letos se je vršila seja Glavnega odbora UJU v Beogradu. Na sei je bilo definitivno določeno, da se vrši letošnja glavna skupščina in kongres v Ljubljani. Kakor hitro smo se vrnili slovenski člani glavnega odbora s seje nazaj v Ljubljano, smo takoj započeli s pripravami za kongres. Skrbri niso bile malhne, kajti prireditel takega kongresa, ki ga poseti več tisoč učitelstva iz vseh pokrajin in predelov širne naše države, stavi na prireditelje ogromne zahteve. — Za prvo se je sklical sestanek ljubljanskega in bližnjega okoliškega učitelstva. Na tem sestanku so se konstituirali nastopni odseki: stanovanski, prehranjevalni, prireditveni, finančni, izletni in tiskovni odsek. Načelniki teh odsekov

z nekaterimi člani ožjega sosveta in drugimi tovariši tvorijo kongresni odbor. Ta odbor je imel že več sej, v katerih se je v podrobnem razpravljalo o pripravah. Predvsem se je predlagal glavni odboru dnevni red kongresa, ki ga je odobril in je sledeči: **5. avgusta (nedelja)** se vrši seja glavnega odbora in seje odsekov. **6. avgusta (ponedeljek)** glavna skupščina. **7. avgusta (torek)** kongres, zadnji dve zborovanji v veliki dvorani hotela Union. Toliko glede razdelitve organizacijskega dela na kongresu. Pri tej priliki pripominjam, da imajo na glavni skupščini na posebnem oddeljenem prostoru samo oni delegati dostop, ki se izkažejo s posebno legitimacijo svojih poverjenstev. Našim delegatom dostavi te legitimacije naše poverjenstvo. Zato naj ona društva, ki še niso javila delegatov za glavno skupščino, to takoj store. Delegacijo na glavni skupščini tvorijo poleg članov glavnega odbora, ožji in širji sosveti posameznih poverjenstev in po en delegat posameznih okrajnih društev. Po členu 20. Pravil UJU pa lahko prisostvuje skupščini vsak član UJU s pravico govora a ne soddločevanja, torej brez glasovalne pravice.

Na kongresnih dnevih bodo še druge prireditve. Po zaključenem kongresu se vrše izleti v razne kraje Slovenije, kakor na Bled, v Bohinji itd., vodstvo teh izletov kot tudi ogledovanje znamenitosti Ljubljane, muzeja, narodne galerije itd. bo v rokah izletnega odseka.

Obrnili smo se na centralo UJU, da oskrbi vozno ugodnost na državni železnici na južni progi in zaprosi naše poverjenstvo. Popust na železnicih bo 50%. Vsako okrajno društvo naj javi koliko izkaznic potrebuje a) za državno, b) za južno progo. Število potrebnih izkaznic za državno progo naj nam javijo okrajna društva najmanj do 18. t. m., ker moramo potem iz Beograda dobiti izkaznice. Za izkaznice na južni progi se javi lahko tudi po tem terminu, ker se bodo razpošiljale od našega poverjenstva vendar želimo, da se to zgodi kakor hitro mogoče.

Stanovanski odsek ima težko nalogo pripraviti kolikor toliko ugodno prenočišče za tako veliko število udeležencev. In tu se obračam na članstvo našega poverjenstva, da izvoli potrpeti in blagovoljno prepuusti vse mogoče udobnosti našim bratom in sestram, ki pridejo k nam z žužja in bodo že itak trpeli zaradi vožnje. To naj velja tako pri stanovanih kot pri vseh prireditvah na kongresnih dnevih: pri koncertu, telovadbi, splošni povsod, kjer gre izkazati gostu uslugo. Gostom vsepovsod pustiti prednost, to bodi naše geslo! Naj bo pa uverjeno naše članstvo, da se bo tudi njemu ustreglo, kolikor bo v naši moči.

Javiti na naše poverjenstvo se mora vsak udeleženec tudi tak, ki že ima zagotovljena stanovanja pri sorodnikih, znancih. Na dopisnici, na kateri se javijo, naj to tudi točno označijo. — Oni, ki bodo na skupnih prenočiščih, naj si vzamejo s seboj riho, odejo...

Prehajam k prehranjevalnemu odseku ki istotako nima lahke naloge oskrbeti prehrane za več tisoč udeležencev. Tovariši, tovarišice! Tu je potrebna naštrožja disciplina! Vsakdo se ima točno držati določenega reda, kajti samo tam bo pripravljena zani prehrana, drugod je ne bo dobil.

Časnikarski odsek se obrača tem potom na naše članstvo, da prispeva z dobrimi članki k »Učit. Tovarišu«, ki bo kongresne dneve do možnosti izhajal dnevno.

Glede finančne strani kongresa Vam bo poročal tov. Fegic. Toliko o pripravah za kongres v Ljubljani. Končujem s pozivom na naše članstvo da se ga udeležijo v čim najbolj mnogobrojnem številu, ker je to prvič v zgodovini jugoslovenskega naroda, da stopi UJU na slovenska tla!

Financiranje kongresa UJU v Ljubljani.

Tov. Mirko Fegic poroča: Prireditel letošnjega kongresa nalaga naši organizaciji mnogo truda, skrbi, pa tudi mnogo denarnih žrtev. Ker nimamo razpoložljivih denarnih sredstev, smo sklenili v kongresnem odboru, da se omejimo ob tej priliki na prireditve, ki ne bodo preveč obremenile našo blagajno. O tem ste že informirani po tajnikovem poročilu.

Kljub temu bodo pa izdatki ogromni. Da bi to zmogla glavna blagajna ali organizacija sploh, je izključeno. Naj omenim, da nas bo stala samo slama za prenočevanje v šolah 30.000 Din. K temu pridejo še izdatki za tiskovine, priredit-

tev brezplačnega koncerta, stroški za lokal itd.

Da razbremenimo organizacijo blagajno smo se obrnili na razne strani za podporo v to svrhu. Tako smo napravili vlogo na pokrajinsko upravo, mestno občino na vse bančne zavode v Ljubljani, na gremil trgovcev in na urad za velesein. O uspehu te naše akcije Vam danes ne moremo poročati, ker še nimamo odgovora razum od gremila in velesejma, ki sta na negativno odgovorila.

Pohvalno moram omeniti Učiteljsko tiskarno, ki nam je priskočila znatno na pomoč.

Malo je upanja, da bodo naše prošnje ugodno rešene, razum one na pokrajinsko upravo ki je našo vlogo toplo priporočila ministrstvu, ker sama nima nobenega fonda v to svrhu.

V našem interesu pa je, da izpade kongres kar najcisteje. Obračam se zato na okrajna društva, ki naj bi nam pomagala — vsaj malenkostno nositi stroške kongresa. Prepričan sem, da ima skoro slednje društvo pa par 100 Din kapitala. Od tega naj bi društva prispevala v to svrhu s primernim zneskom. Če vsako društvo prispeva s samo 100 Din, dobimo znesek nad 3000 Din.

V to svrhu si dovolim staviti slavni delegaciji sledeči predlog: V svrhu kritja stroškov kongresa prispevaj vsako društvo najmanj 100 Din v glavno blagajno.

KONFERENTIVNA KONGRESA.

Poleg tega predloga je bil soglasno sprejet tudi predlog: da naj ožji sosvet imenuje koreferente za posamezne teme na kongresu.

Odseki.

PREDLOGI STANOVSKO - POLITIŠKEGA ODSEKA.

Poročevalec tov. Rajšp:

1. O ureditvi pravic namestnika zastopnika učitelstva v okr. š. svetu. Predlog se tiče samo bivše Štajerske. — Sklep: Poverjenstvo se naj obrne na oddelek za prosveto, da se naj določbo glede zastopnikov učitelstva v okr. šolsk. svetu veljavno za bivšo Kranjsko razširi na celo pokrajino Slovenijo. (Sprejeto.)

2. Radovljiško učit. dr. predlaga, da nastopi poverjenstvo proti nameravani opustitvi meščanske šole na Jesenicah. — Sklep: Predlog se podpira s pripombo, da se naj društvo tudi obrne tozadevno na organizacijo meščanskošolskega učitelstva. (Sprejeto.)

3. Učitelstvo za Maribor in bližnjo okolico predlaga da se § 18 in 19 društvenih pravil v toliko spremenita, da se sestajata glavna in pokrajinska skupščina menjajoče, to je v enem letu naj bo glavna, v drugem pa pokrajinska skupščina, ker društveni delegati blagajno preveč oškodujejo. — Sklep: Odsek se izjavlja z večino glasov, da se naj ne izpremenijo pravila, ker bi bilo to odločno na škodo organizaciji. (Sprejeto.)

4. Kamniško učiteljsko društvo je na svojem zborovanju predlagalo, naj se UJU poverjenstvo Ljubljana obrne na merodajno oblast, da se vsako pobiranje od šolske mladine ustavi. — Sklep: Odsek sklone predlagati višjemu šolskemu svetu naj ta omeji zbirke med šolsko deco do skrajnosti. (Sprejeto.)

5. Tov. Klavs iz Turnišč v Prekmurju predlaga UJU naj izposluje, da bo višji šolski svet ukrenil vse potrebno, da prično na verskih šolah delovati pravilno izvoljeni krajni šolski sveti. — Sklep: Odsek sklone naj se odredba, da veljajo za Prekmurje štaj. šolski predpisi tudi res izvajajo. (Sprejeto.)

6. Učiteljsko društvo Logatec predlaga, da glasujejo učiteljski zastopniki v višjem šolskem svetu le za one kompetente katere je priporočilo učiteljsko društvo. — Sklep: Odsek se izreka iz principijelnih razlogov proti predlogu: pač pa je dolžnost okrajnih društev, da informirajo učiteljske zastopnike v okrajnem in višjem šolskem svetu. (Sprejeto.)

7. Tov. Žirovnik v Borovnici predlaga, da stori UJU primerne korake, da merodajna oblast izda naredbo, da bodo dobivali tudi šolski voditelji za izdajo duplikatov primerne takse ali pristojbine. — Sklep: Odsek sklone z ozirom na

to, da šolski voditelji ne dobivajo funkcijske doklade, da stori poverjenstvo potrebne korake. — (Sprejeto.) — Dodatno sklone odsek, poverjenstvo naj stori potrebne korake pri oblastvih, da se ne sme izdati nobena poselna knjižica in ne sme sprejeti noben mojster učenca v učenje, dokler isti ne predloži šolske odpustnice, kajti le tako bode prišla odpustnica do prave veljave. (Sprejeto.)

8. Učiteljsko društvo za brežiški okraj predlaga, da dobe tudi od prometa oddaljene šole zadostno število učitelstva in da pride vendar enkrat pravica do veljave, se pozivlja vodstvo organizacije, da izposluje uredbo, glasom katere bo moral vsak začetnik po dovršeni triletni praksi na višje organizirani šoli službovati gotovo vrsto let na samotnih šolah, na kar mu bo brezpogojno pot odprta v večje kraje in končno v mesta. — Sklep: Odsek izjavlja, da je tozadevni predlog že sprejet v osnutku šolskega zakona. (Sprejeto.)

9. Konjiško okr. učit. društvo predlaga, da bi naj 1—3 dnevne dopuste podeljeval šolski vodja brez pismene vloge in brez koleka proti uradnemu poročilu na okrajni šolski svet, a šolskim voditeljem pa naj ne daje teh dopustov ne krajni ampak okr. šolski svet, a v nujnih slučajih si ga naj šolski vodja sam vzame proti naknadni odobritvi okr. š. sveta. — Sklep: Odsek se pridruži omenjenemu predlogu. (Sprejeto.)

10. Radovljiško učiteljsko društvo predlaga, da se naj državni prazniki praznujejo za šolsko decole v šoli maše pa se udeleži učitelstvo po deputaciji. — Sklep: Odsek je proti temu predlogu, ker je iz patriotično vzgojnih razlogov za dosedanj način praznovanja državnih praznikov. (Sprejeto.)

11. Uč. društvo za novomeški okraj predlaga, da se prisili kraine šolske svete onih šol, pri katerih ni šolskih vrtov, da nemudoma nabavijo primeren prostor za prepotraben šolski vrt in da se izda pojasnilo in navodilo glede obdelovanja in užitka šolskega vrta. — Sklep: Odsek se izjavlja, da je itak izšel tozadeven odlok, dolžnost šolskih voditeljev pa je, da ga izvedejo oziroma, da se vzame primeren prostor saj v njem. (Sprejeto.)

12. Savinjsko učiteljsko društvo predlaga, da se črta tisti zakon, na podlagi katerega se črtajo učiteljem vdovam po državnih uradnikih dvojne osebne doklade. — Sklep: Odsek sklone, da naj učiteljsko društvo pozove prizadete, da se osebno obrne tozadevno s pismeno vlogo na delegacijo ministrstva financ; organizaciji pa se nalaga, da se zanima še nadalje za to zadevo, čaka pa naj do končne rešitve oblasti in stori potem zadevne eventuelne nadaljne obrambne korake. (Sprejeto.)

13. Tov. Močnik predlaga, da se učiteljem z usposobljenostnim izpitom šteje pred vojno odsluženi vojaški čas v službeno dobo. (Sprejeto.)

14. Nekateri člani učit. društva ljubljanskega predlagajo, da se pri sprejemu gojencev na učiteljska ozira na deco učiteljskih rodbin, ker so se dogajali slučaj, da se je sprejemalo na učiteljska slabše kvalificirane kot so bili oni učiteljskih rodbin. — Sklep: Odsek podpira predlog in nalaga organizaciji naj tozadevno stori vse korake. (Sprejeto.)

15. Učitelj. društvo za Krški okraj predlaga, da naše poverjenstvo ne sme odnehati od zahteve, da dobi učitelstvo Slovenije svojega referenta v ministrstvu prosvete. — Sklep: Odsek sklone, da vstraja pri tej že od prejšnjega obstoječi zahtevi in nalaga UJU, da skuša to zahtevo čimprej uveljaviti. (Sprejeto.)

16. Savinjsko učiteljsko društvo predlaga, da se kandidatnje za učit. ženskih ročnih del, ki nimajo meščanskošolske izobrazbe, ne sprejemajo k izpitu. — Sklep: Odsek podpira predlog že ozirom na službeno pragmatiko in ker je itak že velika nadprodukcija uč. ž. r. d. (Sprejeto.)

17. Odsek stavi da se omogoči redno poslovanje odsekov, predlog, da se v bodoče mora vsak posamezen predlog pisati na posebno polo; da se lahko izroči takoj dotičnemu odseku; sicer se lahko pripeti, da eden ali drugi predlog ne pride v pretres. — Sklep: To se upelje obvezno za vsa okr. učit. društva. (Sprejeto.)

PREDLOGI GOSPODARSKEGA IN ORGANIZACNEGA ODSEKA.

Poročevalec Jakob Dimnik:

1. Dotacije za učila. (Kamniško učiteljsko društvo): Odlok pokrajinske uprave, oddelek za prosveto in vere z dne 27. II. 1923 št. 763 naj se izpremeni v toliko, da bo prispevek za nabavo učil in za pomnoževanje knjižnic desetkrat večji od vsote, ki je navedena v imenovanem odloku. UJU, poverjeništvu Ljubljana, naj na merodajnem mestu posreduje, da se ta predlog izvede. — Sklep: Se izde-la vloga.

2. Nagrade za kmetijski pouk. Učiteljsko novomeškega okraja zahteva, da višji šolski svet izposluje potrebni kredit v svrhu kritja nagrad za kmetijski pouk v posebnih urah in upravičencem izplača zaslužene nagrade, ker sicer bo komaj za-početo delo — poučevanje kmetijstva v posebnih urah — mnogo trpelo in bo s tem oškodovan narod sam in država. — Sklep: Se odstopi zastopnikom učiteljs-tva v višjem šolskem svetu, da to izne-sejo in podpirajo.

3. Redukcija in princip pri namešča-nju. (Lj. uč. dr.): 1. UJU, pov. Ljubljana, naj pri merodajnih činiteljih, t. j. pri okrajnih oziroma mestnih šol. svetih in pri višjem šol. svetu zastavi ves svoj vpliv, da se bi pri oddaji službenih mest na osnovnih šolah oziralo v prvi vrsti na prošnje onih učiteljev in učiteljic, ki so otroci oziroma soproge naših tovarišev-učiteljev. — 2. Pri eventualni odpustitvi raznih učnih oseb v slučaju redukcije učiteljstva, naj skuša doseči UJU pov. Ljubljana, da se ščitijo predvsem soproge in otroci učiteljev in nato državnih nameščencev. — Sklep: Se sprejme z dodatnim predlogom tov. Vite Zupan-čičeve, da naj bo temeljni princip pri nameščanju kvalifikacija, starost in nazad-nje družinske razmere.

4. Črtanje točke b § 15 poslovnika pov. UJU. Člani odsekov in funkcijo-narij ustanov nimajo glasovalne pravice. Zato naj se črta točka b § 15 poslovnika. — Člani odsekov največ delajo, — svoje predloge morajo na skupščini zastopati, bilo bi torej krivično, če se jim odvzame glasovalna pravica. Isto velja za funk-cionarje ustanov. Predlog se iz na-vedenih razlogov zavrne.

5. Član 7. V. društvenih pravil se naj dopolni. (Učiteljsko društvo za Mežiško dolino): Predsedniki okrajnih društev smejo biti le iz onega plačilnega razreda, kateremu pripada večina članstva, dokler obstojajo draginski razredi. — Sklep: Predlog se zavrne, ker je to avtonomna zadeva okr. uč. dr.

6. Volitve v upravo (Učiteljsko društvo za Mežiško dolino): V ožji svet poverjeništvu se naj izvolijo 4 odborniki in predsednikov namestnik iz onega učiteljs-tva, ki se nahaja v 3. plačnem raz-redu. — Sklep: Predlog se zavrne.

7. Članarina meščanskošolskega član-stva. (Predlog prizadetih): Podpisane iz-javljamo, da nam vsled slabih gmotnih razmer ni mogoče več plačevati vse članarine, ki se zahteva za redne člane UJU. Včlanjene smo v Društvo meščanskošol-skega učiteljstva in imamo že tam plače-vati po 7 Din. S tem nam bo tudi na raz-polago stanovski list. Pripravljene smo sicer ostati člani UJU še nadalje, a le proti temu, da plačamo organizacijsni da-vek v znesku letno 20 Din, naročbo na »Učit. Tovariša« in »Popotnika« pa od-povemo. — Sklep: Skupščina ni kom-petentna o tem sklepati, ker zadeva to izpremembo poslovnika, kar je dati prej vsem okr. uč. dr. v širšo razpravo. V principu proti.

8. Članarina za brata in sestro, ki služ- lučijo v istem kraju. (Predlog prizade-tih): Brat in sestra učit., ki služujeta v istem kraju prosita, da bi se enemu od obeh odpustila obvezna naročitev listov in se sklicujeta pri tem na poročene pare. — Sklep: Se odkloni iz istih razlogov, kakor pri meščanskošolskih, in ker pre-jemata oba polne doklade. Za poročene pare velja ta določba tudi le do tedaj, do- kler ne dosežejo poročene učiteljice pol-ne doklade.

9. Ponudba Zvončka Učiteljski ti-skarni. (Samostojni predlog.) Iz blagaj-nikovega poročila posnemamo, da Zvon-ček vsako leto zelo obremenjuje orga-nizacijsko blagajno. Tudi letos izkazuje primanjklaj nad 53.000 Din. In samo iz tega vzroka je naša bilanca pasivna.

Gospodarski odsek je v svoji današnji seji o tem razpravljal in sklenil pred-agati delegaciji: — Poverjeništvu naj ponudi lastništvo mladinskega lista »Zvonček« Uči-teljski tiskari. — Sklep: Zadeva se je že prej obravnavala.

10. Podpora našim gospodarskim pod-jetjem: Tov. Rado Grum je iznesel sle-deče stališče gospodarskega odseka:

Ne samo stanovski, ampak tudi gos-podarski program vsebuje naša organi-zacija. Če hočemo biti stanovsko močni, moramo predvsem skrbeti, da pridejo naše v programu predvidene gospodar-ske smernice do večjave, kajti čim jačji bomo gospodarsko, tem večji bo nas raz-mah v stanovskem oziru. Zato pa je tre-ba, da vsak posamezen član te organiza-cije stori svojo dožnost s tem da pod-pira z vsemi mogočimi sredstvi svoje gos-podarske edinice, predvsem našo Uči-teljsko tiskarno v Ljubljani, ki je danes naše največje gospodarsko podjetje. Kdor podpira svoje gospodarske ustanove, ta podpira samega sebe, kadi tega bi bilo dobro pri tej priliki opozoriti cenj. učitelj-stvo na našo Učiteljsko tiskarno. Učitelj-ska tiskarna je zavod, brez katerega bi bila naša celotna organizacija šbka, bi materije, no ter organizatorično nikdar ne stala danes na tem v. šku. Ta tiskarna ne izda vsakoletno posameznemu, temveč celokupnemu učiteljstvu velikanske vsote ki niti niso razvidne iz blagajniškega poročila. Poleg vsega pa nam še dovo-ljuje ob izrednih prilikah brezplačne pri-loge in daje brezplačno vse potrebne pro-store. Zato predlagam:

1. Vsak učitelj (ca) včlanjen v UJU naj se zaveda da je le v gospodarski or-ganizaciji moč in naj podpira svoje gos-podarsko podjetje predvsem Učiteljsko tiskarno s tem, da skrbi za čimvečje šte-vilo odjemalcev in prijateljev.

2. Večja naročila naj se izvrše di-rektno pri tiskarni, ki dovoljuje 10% po-nust od celotnega zneska.

3. Čim več naročil, tem večji naš gos-podarski razmah.

Zato kličem: Svoji k svojim!

PREDLOGI TISKOVNEGA ODSEKA.

Poročevalec tov. Hren.

1. Objave v našem stanovskem listu: (Mežiško društvo): Sklep širjega sosve-ta z dne 27. dec. 1922 (Uč. tov. 4. jan. 1923), točka 3. »Predlogi in nasveti« se potrdi in doda: Vse sklepe okr. učit. dr., katere urednik smatra kot neprimerne za javno objavo predloži ožjemu sosvetu v odločitev, če jih objavi ali ne.

Razprave posameznih društvenih članov, proti katerim ima urednik lista ali poverjenik pomisleke, je predložiti tiskovnemu odseku v odločitev, če je podana s strani dopisnika tekem enega meseca pritožba na uredništvo.

2. Cene šolskih knjig in izvodi za ubožne učence: (Radovljsko in učit. dr. za marib. šol. okr.) Tiskovni odsek izdela vlogo na oddelek za uk in vero pri po-krajinski upravi, da naj se zopet uvedejo pri vseh založništvih šolskih knjig kon-tinuirani zsk. za brezplačne izvode ubož-nim učencem. V isti vlogi naj se naprosi vlado, da naj da iz državnih sredstev za ožništvom šolskih knjig primerno sub-vencijo, da ista lahko znižajo ceno šol-skim knjigam.

3. Poročanje o »šolskih odrin« v časopisje: (Samostojni predlog.) Okraj-na učiteljska društva naj delujejo pri svojih članih na to, da bodo poročevalci o prireditvah šolskih odrov poročali Učit. tov. popolnoma na kratko, brez samo-hvale učiteljstva, zgoj vzpored v infor-macijo drugim delavcem na nar. prosvetnem polju v svrhu izbire iger in na-stopov in v svrhu statističnega pregleda. Pač pa odsek odobrava to delovanje, že- li da se čimbolj razširi in da bi bila ta poročila obvezna za vse, ki priredijo kak tak nastop. — Priporoča se posebno, da se naprosi kakega lajka, ki bo poročal o prireditvi tudi v dnevno časopisje.

4. Izkaz strok. šol. v »Ročnem za-pisniku«. (Uč. dr. za Maribor in bližnjo okolico): Tiskovni odsek naj posreduje pri založništvu »Ročnega zapisnika« naj izda od časa do časa v »Ročnem zapisni-ku« tudi seznam vseh strokovnih šol v naši kraljevini z nastopnimi podatki: ime zavoda, kraj, koliko letnikov, sprejemni pogoji glede starosti in predizobrazbe, pravice absolventov; takšen izkaz je v roki učitelja nujno potreben.

5. Društvena poročila v Učit. Tova-rišu. (Samost. pr.): Okrajna učiteljska društva naj delujejo pri svojih članih na to, da bodo poročevalci o društvenih zborovanjih poročali Učit. Tovarišu po-polnoma na kratko, opuste naj vse nebi-stvene formalnosti in stilistične olepšave ter naj poročajo samo o društvenih skle-pih, predavanjih, številu včlanjenih in na-vzočih članov. — Tiskovni odsek se je prepričal, da je zakasnitev društvenih poročil v Učit. Tov. zgolj tehniškega značaja in ne načelnega ter mora v tem oziru pustiti prosto roko uredniku.

6. Izdaja posebne knjižnice »Šolski oder«. (Samostojni predlogi): Člani pov. UJU se pozivajo, naj pošljejo tiskovnemu odseku ta-koj primerne rokopise, igre,

spevoigre, dialoge itd., ki jih bo tiskovni odsek pričel izda-jati kot redne zvezke male knjižnice pod imenom »Šolski oder«, v korist narodno pro-svetnega odseka in proti pri-merni odškodnini avtorjem.

7. Izdaja Stanovsko strokovne knjiž-nice. (Samostojni predlog.): Tiskovni od-sek pozdravlja izdajo »Stanovsko stro-kovne knjižnice« in poziva članstvo, naj se je pridno poslužuje in jo razpečava.

PREDLOGI KULTURNO - PEDAGO-SKEGA ODSEKA.

Poročevalec tov. Flere.

1. Narodne in državne proslave po šolah. (Radovljsko uč. dr.): Naj se ne za-liteva preveč strogosti, da se ne omeju-je učiteljske svobode; učiteljstvo pa naj gleda, da se samo zedini na enoten po-stoppek v danih slučajih.

2. Kmetijsko nadaljevalni tečaj. (Ra-dovlj. dr.): Višji šolski svet skušaj od-praviti ponavljajočo šolo, a mesto te naj vpelje kmetijsko nadaljevalne tečaje, ki naj bodo obvezni za deško in dekliško mladino od 14.—16. starostnega leta. — Sklep: Zadeva se da urediti le z novim šol. zakonom.

3. Enoten podroben učni načrt. (Ra-dov. uč. dr.): Višji šolski svet skliči v najkrajšem času anketo osnovnošolskega učiteljstva, ki sestavi podroben učni načrt za vse kategorije osnovnih šol. — Sklep: Ni videti, da bi bila v Sloveniji ta potre-ba dana; novi podroben učni načrt pa se da prirediti šele po novem šol. zakonu.

4. Razširjenje šol. (Radovlj. uč. dr.): Ukinejo naj se vse osemrazrednice v Slo-veniji. Najbolj razvite osnovne šole naj obsegajo le 6 razredov s potrebnimi vzporednicami. Razširijo naj se vse eno-razrednice, pospešujejo naj se obrtno-nadaljevalne šole in kjer je potreba, naj se ustanovi meščanska šola. — Sklep: Se bo delovalo na to.

5. Enotne učne knjige. (Kamniško učiteljsko društvo): V osnovne šole naj se vpeljejo enotne knjige in sicer: za I. razred: Wider: Moje prvo berilo; za II. razred: Gangl: II. čitanka; za III. raz-red: Černež: III. čitanka; za višje razre-de Rape: IV. čitanka in Flere: V. čitanka. Za računstvo: Črnivec: I. del, II. del, III. in IV. del. Na višje organiziranih šolah: Benarijeva slovnica I. II. in III. del. Za ponavljajočo šolo: IV. oziroma V. či-tanko in Črnivčeva računica V. del. UJU, poverjeništvu Ljubljana naj na merodaj-nem mestu posreduje, da se izvede ta sklep. — Sklep: O tem po zakonu odloča učiteljstvo na okr. konferencah.

6. Spisovanje učnih knjig. (Učitelj-stvo kamniškega učiteljskega društva). Ker so za sedaj ljudske šole preskrblje-ne z učnimi knjigami, se opozarjajo vsi činitelji, ki pišejo knjige, naj prenehajo za en čas s pisanjem novih učnih knjig. UJU, poverjeništvu Ljubljana naj na me-rodajnem mestu posreduje, da se izvede ta predlog. — Sklep: Brezpredmetno; knjige lahko piše, kdor hoče; organiza-cija naj pri šol. oblasti vpliva le na to, da se aprobirajo res le dobre knjige.

7. Nacionalna ekonomija kot pred-met na učiteljski: Učiteljstvo opaža da duhovščina sistematično vodi boj proti dosedanjim šolam in na vse pretege izpodko-pava pri ljudstvu ugled učiteljstva. Uči-teljevo stališče je težko v tem boju, ker nima na razpolago onih sredstev kot pa predstavitelji cerkve, a razen tega mu manjka tudi znanstvene podlage, česar vzrok je iskati v ustroju naših učitelj-šiš. V semeniščih imajo za predmet na-cionalno ekonomijo, ki duhov-niku mnogo pomaga, da si z lahka pridobi ugled pri kmetu. — Vsled tega je učiteljs-tvo zbrano na Jesenicah dne 14. de-cembra t. l. sklenilo pozvati UJU. Pover-jeništvo, da zastavi svoje sile v to, da se v novem zakonu za učiteljska z zagoto-vostjo unese kot učni predmet nacional-na ekonomija. — Sklep: Se stavi kot za-liteva pri reformiranju učiteljskih.

8. Enotne poletne počitnice: Marn-berško društvo se obrača na Pov. UJU v Ljubljani, da naj isto vztraja na zahtevi za enotne poletne počit-nice. Šolski obisk v mesecu okto-bru v našem okraju ni bil povprečno sla-bejši nego v drugih mesecih. Na bivšem Kranjskem, kjer so iste gospodarske razmere kot pri nas, kjer rabijo deco tu-di za pašo in spravljane sadja, se nihče ne poteguje za jesenske počitnice. Pri nas je samo razvada. Samo mi naj bi mu-čili otroke v veliki vročini, saj tudi pri nas so imele nekatere šole (vse nemške na deželi) poletne počitnice. Istotako so se upirali proti začetku šolskega leta v jeseni, na kar so se pa že popolnoma udali in sprijaznili s to naredbo. Tako se bodo v nekaj letih s poletnimi počitnica-mi sprijaznili. Sklep: Stališče se odobri v informacijo in ravnanje našim zastop-nikom.

9. Zakasneli odloki. (Ljutomersko uč. dr.): Razni odloki, v katerih se pri-poročajo razne slavnosti, kakor n. pr. v tek. letu Slomškova obletnica, proslava Kumanovske bitke, prihajajo pre-pozno ali šele v zadnjem tre-nutku. Slični predlogi naj se pravočas-no dopolnijo, ali pa naj sploh izostanejo. — Sklep: Se napravi vloga.

10. Oblike črk v berilih. (Isto dru-štvo.): Poverjeništvu naj posreduje, da bodo oblike pisanih črk v prvem berilu take, kakor se rabijo v poznejših razre-dih (t. d. r.) — Sklep: Se bo delovalo na to.

11. Izgovorjava trdega »I«. (Učit. društvo za Ljutomer in Gor. Radgono): Da ne pridemo v konflikt s pravopisjem in govorom na nižji stopnji osnovne šole, prosimo višji šol. svet, da naredbo glede izgovora trdega »I«-a predružači v toli-ko, da se ista izvaja le na višji stopnji osnovnih šol. — Sklep: Se napravi vloga.

12. Slovanski sestavki v »Predava-ču«. (Uč. dr. za krški okraj.): Učiteljstvo odločno protestira proti pačenju sloven-skega jezika kakor se je to zgodilo v slo-venski učni sliki »Češnja«, ki se nahaja v zbirki »vzornih« učnih slik v »Predava-ču«, ki ga je pred kratkim izdal Glavni odbor UJU. — V tej učni sliki kar mrgoli jezikovnih napak. Slovenski del učitelj-stva pač lahko postreže z zares vzornimi učnimi slikami (Učiteljstvo krškega okra-ja je pred leti sestavilo in izdalo štiri zbirke učnih slik). Naše poverjeništvu naj opozori »Glavni Odbor« da naj bo v bodoče previdnejše pri izbiri sestavkov za »Predavača«. — Sklep: Se napravi vloga in predlaga Gl. odb., naj se slov. sestavki tiskajo in korigirajo v slov. ti-skarni.

13. Združitev tednika in dnevnika. (Kamniško učiteljsko društvo.): Tednik in dnevnik naj bosta v vsakdanji šoli združena. UJU, poverjeništvu Ljubljana, naj na merodajnem mestu posreduje, da se izvede ta predlog. — Sklep: Dnevnik je priprava — tednik pregled obdelane snovi; se združiti ne da!

14. Poglobljenje kulturnega-pedag. dela. (Okr. uč. dr. za Mur. Soboto.): V UJU pov. Ljubljana včlanjeno učiteljstvo želi, da bi se naši stanovski in strokovni listi zanimali za vzorne sestavke, iz ka-terih je razvidno, kako se ima vršiti po-drobno šolsko in zunanješol. delo. To željo utemeljujejo zahteve, ka-tere nam stavijo: današnje stanje peda-goške in metodiške znanosti, kakor tudi naša za duševno ujedinenje delujoča osnovna šola. Da bi se tiskani listi oskr-beli res z vzornim in aktualnim gradi-vom, želeli bi bilo, da se za vsako okr. učit. društvo ustanovi hektografiran strokovno-stanovški list, kateri bi s svojimi sestavki skrajšal članom učit. društva za dnevno pripravo potrebni čas in ga dal na razpolago zunanješolskemu delu. — kakor tudi bi dal aktualno gradivo tiska-nim listom poverjeništvu. — Sklep: UJU naj po možnosti izvede ta predlog potem novega poslovnika za odseke in kult-ped. krožkov v okr. društvih, kjer je to potreba.

PREDLOGI ODSEKA ZA STANOVSKI NARAŠČAJ.

Poročevalec tov. Škulj And.:.

1. Pouk o uradnem poslovanju na učiteljskih. (Ormož. uč. dr.): UJU naj predlaga oddelku za uk in bogočastje, da se gojenci učiteljskih vadijo tudi v urado-vanju šolskih vodstev. Učiteljska naj do-be v to svrhu dopise okrajnih šolskih svetov šolskim vodstvom, in jih naj obravnavajo v hospitacijskih konferen-cah. To je tembolj potrebno, ker se čes-to-krat dogaja, da pride mlad učitelj na eno-razrednico in ne zna sestaviti pravičnega poročila. — Sklep: Se bo predlagalo.

2. Ukinitve ženskih učiteljših. (Ko-čevsko uč. dr.): Ker se baje namerava vsled nadprodukcije učiteljstva zapreti za eno leto prvi letnik ž. učiteljših v Ljubljani je zbrano učiteljstvo koč. okraja z dne 9. junija t. l. v Ribnici najenergičneje protestiralo proti temu in naproša UJU naj zastavi vse korake, da se ta mogoči sklep ne ukrene. V slučaju, da je res nad-produkcija učiteljstva, naj se zapro naj-prvo privatna učiteljska, nikdar pa ne naše državno učiteljske. — Sklep: Pri-vatna žen. učiteljših naj se spremene v višje gospodinske šole. Kompetentnje državnih učiteljših naj imajo prednost pred onimi iz zasebnih učiteljših in naj se deluje na to, da se ta princip uveljavi.

PREDLOGI ODSEKA ZA OBMEJNO ŠOLSTVO IN NEODREŠENO OZEM-LJE.

Poročevalec tov. P. Močnik:

1. Obmejne šole. (Samost. pr. odseka): Šolska oblast naj gleda na to, da bodo obmejna šolska poslopja

kolikortoliko tudi na zuna podobna vzgojevališčem in se ne bodo neprijetno razlikovale od sosednjih obmejnih šol na avstrijski strani. Revnim občinam naj izposluje za gradnjo, popravo in vzdrževanje šole vladne podpore in brezobrestna posojila. — (Sprejeto.)

2. Uvrstitev obmejnega učiteljstva v draginske razrede. Kot veliko zlo občutimo, da so se pri zadnji uvrstitvi šol v draginske razrede pač uvrstile šole na sedežu glavarstev v 2. razred, na obmejne, samotne, hribovske šole, kjer je službovanje združeno z velikimi žrtvami in neprilicami, pa se je pozabilo. Da ohranimo požrtvovalne delavce na sedanjih važnih obmejnih postojankah in da dobimo za izpraznjena mesta kvalificirane učitelje, kakršni edino sodijo na te šole, se mora učiteljstvu teh šol poskrbeti nekaj ugodnosti, ki jih sicer deloma odškodujejo za neprilike in težave njih službe. Pravično bi bilo, da se za te šole dovoli primerna krajevna (izredna) doklada ali pa da se štejeta 2 leti službovanja na teh šolah za tri službena leta. — Dokler se od strani vlade zadeva ne uredi, pričakujemo od Družbe sv. Cirila in Metoda, da te učitelje gmotno podpre. (Sprejeto.)

3. Obrtno-nadaljevalne šole in tečaji so za naše obmejne trge in industrijske kraje velikega pomena, a od učiteljstva se ne more zahtevati, da bi poleg drugega kulturnega dela še oskrbovalo brezplačno ali za malenkostne nagrade ta pouk. Tudi tu pričakujemo od vlade in drugih činiteľev, da omogočijo z gmotno podporo ustanovitve in vzdrževanje teh tečajev in šol. (Sprejeto.)

4. Obrambna društva in obmejno šolstvo: Ker je v narodnem oziru severna meja posebno ogrožena in radi ozkih stikov s sosedo pozivljamo obrambna društva in vlado, da posvetijo največjo skrb in pažnjo tem krajem. Od Jugoslov. Matice posebej še pričakujemo, da bo vse bolj še kot dozdaj skrbela za prekomerno koroške Slovence. (Sprejeto.)

5. Renegatstvo in politično strankarstvo: Ugotavljamo, da se radi naših politično-strankarskih razmer renegatstvo v naših severnih krajih zopet začelo nositi pokoncu glave in izživalneje nastopati. Opozorjamo na to dejstvo vlado in se nadajamo, da si je svesta svojih dolžnosti in z neizprosno doslednostjo v kati zatre vsak poizkus renegatstva, da bi zastrupljali naš narod in se zopet razpasel v teh krajih ne v malem tudi po krivdi raznih državnih funkcionarjev in oblasti. Opozorjamo pa tudi, da je v ta namen potrebno, da se z uvaževanjem želi prebivalstva in s podporo vseh pozitivnih narodnih delavcev dvigne ugled naše uprave. (Sprejeto.)

6. Ovi re prosveti ob meji. Prosvetno in narodno-vzgojno delo najbolj ovira žalostni gmotni položaj učiteljstva in državnega uradništva sploh, ki je bil doslej najvneteljši propagator narodne in državne misli na meji. Zato z vso upravičenostjo zahtevamo, da se dotlej za državne uradnike obstojalo plačilni razredi, uvrstiti vsi obmejni okraji v višji plačilni razred, sicer naj se jim dovolijo posebne dnevnice. (Sprejeto.)

7. Šolarske knjižnice, postovalne za obmejno šolstvo. a) Ker so mladinske knjižnice za narodno vzgojo obmejne dece in potom ne tudi odraslim največjega pomena, a so sedanje knjižnice po naših obmejnih šolah tako po številu kakor po izboru knjig povsem nedostopne, se naj ustanovi za vladno subvencijo za vsak obmejni okraj postovalna knjižnica, obstoječa iz 3 delov, vsak od teh s posebno kolekcijo knjig približno 50 po številu. (Sprejeto.)

b) Odlok pokrajinske uprave, oddelek za prosveto in vere z dne 2. februarja t. l., s katerim se določa višina vsakoletnih zneskov za pomnoževanje šolarskih knjižnic, se naj razveljavi oziroma v toliko popravi, da bo mogoče z zneskom, ki ga ima krajni šolski svet postaviti v letni proračun, nabaviti vsaj 5 knjig povprečne cene (za vsak razred). (Sprejeto.)

8. Mladinski almanah. Opozorjamo na veliki vzgojni pomen, ki bi ga imela za obmejne kraje vsakoletna izdaja mladinskega almanaha po vzorcu »Kraljeviča Marka« ter pozivljamo vse poklicne faktorje, tako vlado, kakor družbo sv. Cirila in Metoda in druge obrambne in narodne organizacije, ne v zadnji meri tudi imovitejše zasebnike, da omogočijo realizacijo te misli. (Sprejeto.)

9. Mladinske knjige — spisanje. Ker močno občutimo pomanjkanje dobrih mladinskih knjig, naj naše

poverjeništvu po možnosti pospešuje izdajanje mladini prikladnih spisov naših najboljših pisateljev in naj pri tem uveljavlja znano in priznano načelo, da mora imeti mladinska knjiga svojo literarno vrednost in da je najbolje komaj dovolj dobro za mladino. Cene naj bodo primerne. (Sprejeto.)

10. Prekmurje. a) V Prekmurju se naj nameščajo v narodnem, moralnem in didaktičnem pogledu kar najbolj kvalificirane moči, ker je tu vprašanje narodne vzgoje mladine bolj važno kot drugod učiteljsko vprašanje.

b) Na manjšinskih šolah naj se poskrbi za izdatnejši pouk knjižne slovenščine. Vsaj eden izmed učiteljev naj bi je bil popolnoma več in ta naj bi prevzel pouk slovenščine v vseh razredih. Kjer je poleg manjšinskih šol še slovenska šola, naj po potrebi prevzame učitelj s slovenske šole pouk slovenskega knjižnega jezika tudi na manjšinski šoli. (Sprejeto.)

c) Ker pri sedanjih neznosnih draginjah, ki preseza ono v ostali Sloveniji še za 50%, ni pričakovati, da bi dobili za Prekmurje dovoljno število v zgorenjem smislu kvalificiranih učiteljev naj se učiteljstvu zopet nakažejo posebne dnevnice. (Sprejeto.)

č) V svrhu zadostne jezikovne in metodične izobrazbe domačega učiteljstva (Prekmurcev) ki nimajo dodat. izpita iz slovenščine, naj se ukaznim putem odredi vsake počitnice za to učiteljstvo obvezni učni tečaj s sklepnim izpitom, da so posamezniki glede svojih jezikovnih in metodičnih zmožnosti v trajnem izvidu.

Udeležencem se naj po potrebi vsaj deloma povrnejo stroški za udeležbo tečaja, predavatelju pa se nakaže nagrada — oboje iz državnih sredstev. (Sprejeto.)

11. Zvišanje nadzorniških pavelov. (Prekm. uč. dr.): Okrajnemu šolskemu nadzorniku za Prekmurje naj se izplačuje dvojni nadzorniški pavšal tako dolgo, dokler se celi teritorij ne razdeli na dva nadzorniška okraja (Dolnja Lendava in Murska Sobota), obenem naj se mu izplačuje dnevnice in ki ometrina kakor drugim državnim uradnikom, ker Prekmurje je smatrati tačas za težko postojanko, draginja pa je na tem teritoriju povprečno za 50% večja kot v osrednji Sloveniji. — Sklep: Sprejeto z dodatnim predlogom, naj to velja za vso Slovenijo.

12. Uporaba naravnih stanovanj in zemljišč. (Prekmurje.): Pokrajinska vlada za Slovenijo naj izda na podlagi stvarne informacije pravnoveljavno naredbo glede pravice šolskih vodij do naravnih stanovanj in pritklin ter glede pravic do uporabe šolskih zemljišč. (Sprejeto.)

13. Odstranitev prosvetnih ovir in ocena v Prekmurju. Prekmursko učiteljstvo izraža utemeljeno željo, da nadzorovalni organi in politično oblastno odstranijo obstoječe ovire razvoja tamkajšnjega šolstva in izvenšolskega delovanja učiteljstva ter delujejo za ustvaritev takih razmer v pravnem, materialnem in prosvetnem pogledu, da bo učiteljstvo rade volje ostalo in delovalo v Prekmurju. Pri ocenjevanju učiteljstva naj se vpošteva socialni položaj učiteljstva in teritorijalni mišlj. (Sprejeto.)

14. Razveljavljenje posebne pogodbe za Prekmurje. Pogodbo, sklenjeno dne 19. decembra 1919. med šolskim sosvetom za Prekmurje in višjim šolskim svetom po zastopnikih: gdu. dr. Skabernetu in višjem šol. nadzorniku gdu. Fr. Gabršku, naj višji šolski svet kot glavno oviro v razvoju narodnega šolstva brezpogojno razveljavi. (Sprejeto.)

PREDLOGI NARODNO - PROSVETNEGA ODSEKA.

Poročevalec tov. V. Rus:

1. Davek za šolske prireditve. (Marnberško in Radovlj. uč. dr.): UJU naj izposluje v Beogradu, da se oproste vse na korist šole vzporedne prireditve tudi izven šolskega posloja obdajčenja. Eno ministrstvo nas priganja, da prirejamo predstave, drugo ministrstvo pa nam dela zapreke. Vsaka šola pa nima pripravnihi lastnih prostorov. — Sklep: Sploh naj bodo šolske prireditve v vsakem oziru davka proste in naj se napravi vloga.

2. Narodno - prosvetni odsek pri okr. uč. dr. (Samostojni predlog): Vsa okrajna uč. društva naj ustanove v svojem področju narodno prosvetne pododseke, ki naj poročajo o svojih izkušnjah pri narodno-prosvetnem delu zlasti z ozirom na šolske prireditve in uč. pevske zборе našemu poverjenštvu UJU. — Sklep: Sprejeto.

3. Knjige za centralno knjižnico. (Samost. predl.): Knjige, ki jih dobijo »Učit. Tovarš« in »Popotnik« v oceno, naj se odstopi v last centralni Učit. knjižnici, ker se le na ta način onogoči brez posebnih stroškov pomnožitev knjižnice. Urednikoma je pa primerno zvišati letni konorar. — V odseku se spreime predlog tovarša Pulkota, kateremu se pridruži tudi referent, v naslednjem besedilu. Ocenjevalce knjig, ki jih dobijo »Učit. Tovarš« in »Popotnik« v oceno, se naprosi, da odstopijo ocenjene knjige centralni učiteljski knjižnici. — Sklep: Po daljši debati je delegacija ta sklep zavrnila.

PREDLOGI STANOVSKO - OBRAMBNEGA ODSEKA.

Poročevalec tov. Knaflič:

1. Upokojitve nad 35 let službujočih učiteljev in učiteljic. a) Smarsko-rogaško uč. dr. poziva poverjenštvu UJU v Ljubljani, da stori nemudoma vse potrebne korake proti nameravani pavšalni upokojitvi starejših učnih moči.

b) Kamniško učiteljsko društvo izreka protest proti vsaki upokojitvi pred izvedbo nameravane službene pragmatike.

c) Predlog tov. Baeblerja: Glavna skupščina skleni, da poverjenštvu UJU v Ljubljani pri višjem šolskem svetu izposluje, da se vse nad 35 let službujoče učne moči upokoje. — Sklep: Predlog tov. Baeblerja se odkloni.

2. Zastopnik učiteljstva v okr. šol. svetu v Prekmurju. Učiteljstvo v Prekmurju, ki šteje okrog 200 članov, nima v okrajnem šolskem svetu nobenega zastopnika. Kakor je prinesel vest list »Novine« imajo starši 3 in cerkev 4 zastopnike. Ako ta tudi deluje, je drugo vprašanje, ker pri okrajnem glavarstvu obstoja samo šolski oddelek. — Ako je uveden v Prekmurju nekdanji avstrijski šolski zakon, naj bo uveden do slednjega paragrafa. Učiteljstvo mora dobiti svoje zakonite zastopnike pri okrajnem glavarstvu, da ne bo na mlkost in nemilost izročeno glavarjevi samovolji ali pa intrigi kakakega madžaronskega duhovnika. — Potem se ne bodo več dogajale žalostne premestitve iz službenih ozirov, ki stanejo državo do 10.000 dinarjev in potem se ne bodo več kmetje hvalili da so zapodili oni učitelja vodjo, ki jih je gaznaneval radi neopravičenih zamud; slučaj Vel. Pojana. Dalje se ne bo več dogajalo, da bo župnik, kateremu ni bilo povšeči liberalno mišljenje učitelja Goričana izposloval da se takega učitelja takorekoč zapodi iz okraja. Nadalje je isti župnik nabral pri kmetih podpise in prestavljen je bil učitelj, ki je hotel v kraju ustanoviti posojilnico in obrtno zadruo čevljarjev. Učitelj je bil prestavljen brez preiskave. In država mora plačati poine stroške na ljubo madžaronskemu župniku. Slučaj Turnišče. Gotovo so se pripetili še drugi podobni slučaj. pa meni niso znani. — Tako se godi učiteljstvu v Prekmurju, kjer isto nima nobenega zastopnika pri šolski oblasti v Murski Soboti. Odvzeto je nam zakonito zastopstvo in potem se naj kdo še čudi, da hoče vse zapustiti Prekmurje? — Predlagamo: UJU naj izposluje pri višjem šolskem svetu, da pride učiteljstvo v Prekmurju do svojih zakonitih zastopnikov pri okrajnem šolskem svetu oziroma pri okrajnem glavarstvu v Murski Soboti. — Sklep: Višji šolski svet naj odredi, da dobi učiteljstvo v Prekmurju v obstoječem sosvetu zastopnika, kojega si naj samo izvoli.

3. Dostavljanje plače po pošti. Poštni uradi naj tudi znapreji po pismonoših dostavljajo šolskim vodstvom vse poštnine proste pošiljave. — Sklep: Brzobjavnemu in poštnemu ravnateljstvu v Ljubljani se izroči pismena vloga v tem oziru.

4. Anonimne ovadbe. (Radovlj. uč. dr.): UJU poverjenštvu zahtevai pri višjem šolskem svetu, da se vsaka anonimna ovadba zoper učiteljstvo vrže v koš. Vsako podpisano ovadbo pa naj predloži šolske oblasti prizade temu učitelju pravočasno v unogled, da lahko tira ovaduhe pred sodišče. — Sklep: Sprejeto, da se pri višjem šolskem svetu posreduje.

5. Učiteljica žen. roč. del na dekliški šoli v Ptuj. Učiteljsko društvo za Ptuj in ptujski šolski okraj se obrača na višji šolski svet s

prošnjo, da čimprej uredi razmere na ptujski dekliški meščanski šoli, ki že dve leti nima učiteljice za ženska ročna dela. Za dekliški zavod tako važen predmet s s tem zanemarlja. Zavod pri tem občutno trpi, zlasti pa so prizadete učenke. — Protestiramo pa, da ne pridejo v poštev za imenovanje one izprašane moči, ki so pred nekaj leti napravile izpit in ki so bile že enkrat nastavljene na meščanski šolah. Te vendar niso same krive, da nimajo reda iz gospodinjstva ker se to ta krat še ni zahtevalo. — Sklep: Poverjenštvu naj odstopi to zadevo zastopniku učiteljstva v višjem šolskem svetu.

6. Funkcijske doklade voditeljev. (Ormoško uč. dr.): UJU naj na merodajnem mestu opozarja, da se učiteljstvu v postavi zajamčene pravice ne kratijo. Zato naj se vsem vrnejo funkcijske doklade, katerim so bile ukinjene, in spopolnijo zopet dnevnic, katerim so bile zmanjšane. — Sklep: Naj se opozori pokrajinsko upravo da to uredi pri naknadnih kreditih in pri predlogu za proračun.

RESOLUCIJE ZA POKRAJINSKO SKUPŠČINO.

Sestavi se je odsek obstoječ iz vseh referentov in načelnikov odsekov, ki ima do naslednjega dne redigirati resolucije za pokrajinsko skupščino.

VOLITVE NOVE UPRAVE.

Med 12. in 1. uro ponoči so se vršile volitve nove uprave.

Oddanih je bilo 68 glasovnic.

Izvoljeni so bili za poverjenika tov. L. Jelenc s 65 glasovi; za blagajnika tov. Mirko Fegic s 68 glasovi; odborniki: tov. Hren Anton s 60 glasovi, tov. Močnik Peter s 63 glasovi, tov. Potočnik Ljudevit s 35 glasovi; namestniki: tov. Vilibald Rus s 40 glasovi, tov. Godec Marija s 43 glasovi. Člani nadzorstva: Luznar Fran s 39 glasovi, Rajšp I. s 65 glasovi in Vita Zupančičeva s 43 glasovi.

Ker je bila absolutna večina 35 glasov sta prišla v ožjo volitev za podpredsenika tov. Gnus Anton (32 glasov) in Škulj Fran (33 glasov). V manjšini so ostali za odborniška mesta tov. Gnus Anton (32 glasov), Rus Vil. (28 glasov), Luznar Fr. (25 glasov).

Pri ožji volitvi je bil izvoljen za podpredsednika tov. Gnus Anton (49 glasov) 23 glasov je dobil tov. Škulj Fran.

Ker je bil tov. Gnus izvoljen za podpredsednika in tov. Rus kot namestnik, so se člani zedinili na Josipa Lapajneja za odbornika, ki je bil izvoljen s 63 glasovi.

NOVA UPRAVA.

Ožji sosvet UJU poverjenštvu Ljubljana.

1. Poverjenik: Jelenc Luka, Ljubljana
2. Poverjenik-namestnik: Gnus Anton Dol pri Hrastniku.
3. Strok. tajnik: Dostal Rudolf, Ljubljana
4. Blagajnik: Fegic Mirko, Ljubljana.
5. Urednik stan. g'asila »Učit. Tov.«: Dimnik Ivan, Ljubljana.
6. Odbornik: Hren Anton, Studenci pri Mariboru.
7. Odbornik: Močnik Peter, Guštanj.
8. Odbornik: Lapajne Josip, Cerklje pri Kranju.
9. Odbornik: Potočnik Ljudevit, Štore pri Celju.
10. Odb. namestnik: Rus Vilibald, Kranj.
11. Odb. namestnica: Godčeva Mar., Limbuš pri Mariboru.

Nadzorstvo.

1. Luznar Fran, Primskovo pri Kranju.
2. Rajšp Josip, Ormož.
3. Zupančičeva Vita, Ljubljana.

Pokrajinska skupščina.

Ptuj, 8. julija.

Točno ob 9. je bila dvorana v Društvenem domu nabito polna. Navzočega je bilo nad 500 učiteljstva.

OTVORITEV SKUPŠČINE.

Skupščino je otvoril pov. tov. Luka Jelenc, ki je v vznešenih besedah posebno povdarial da je Udruženje stanovskostrokovna in kulturna organizacija, ki stoji odločno na temelju narodnega in državnega edinstva, ki zastopa napredna načela in jamči politično in versko svobodo. Organizacija hoče biti vedno strog čuvar vseh učiteljskih interesov.

Pozdravil je nadalje okrajnega glavarja g. Pirkmajerja, dr. Pivka, kot zastopnika Slov. Šol. Matice in Sokolske župe, poverjenika UJU v Zagrebu prof.

Skaviča, zastopnika Sokola v Ptuj g. dr. Šalamuna, višjega šol. nadzornika Gang'a in naznanil, da se je osebn oprostil šolski nadzornik g. Gabršek.

Brzojavne izjave kralju in ministru prosvete.

Pov. tov. Jelenc je predlagal, da pošlje skupščina sledeče brzojavke:

Kabinetna pisarna Njega Veličanstva kralja Beograd. Pokrajinska skupščina UJU v Ptuj izreka vdanost in neomajno vero v zmago narodnega in državnega edinstva v procvit velike kraljevine pod zmagovito krono Karadžorževićev. — Poverjeništvu UJU Ljubljana.

Minister prosvete Miša Trifunović Beograd. Pokrajinska skupščina UJU v Ptuj izreka neomajno vero v zmago narodnega in državnega edinstva. — Poverjeništvu UJU Ljubljana.

Sprejeto z odobravanjem.

Dne 9. julija je preleto nato poverjeništvu sledeče pismo: Poverjeništvu Udruga Jugoslovenskih Učitelja u Ljubljani.

Njegovo Veličanstvo kralji naredilo je, da se izjavi Njegova topla zahvalnost na odanosti sa pokrajinske skupštine udruženja jugoslovenskih učitelja u Ptuj. — Kabinetna pisarna Nj. Vel. — šef kabineta Polnomočni minister. Podpis

POZDRAVI.

Po nalogu velikega župana in kot predsednik okr. šol. sveta je pozdravil skupščino v dolgem in iskrenem govoru okrajni glavar g. dr. Pirkmajer.

V imenu zagrebškega poverjeništvu UJU je pozdravil skupščino z globokim govorom pov. UJU prof. Skavič, ki je bil burno pozdravljen in odobravan.

V imenu Ptujkega uč. društva je pozdravil zborovalce predsednik tov. Majcen.

PROGRAM UJU.

V zelo temeljiti razpravi je podal naše stališče k Jovanovičevemu načrtu programa UJU tov. okr. šolski nadzornik Pavel Fleré.

Sklenjeno je bilo, da izide njegova razprava kot III. zvezek obvezne »Stanovsko-strokovne knjižnice« in da imajo o tem razpravljati v bodočem šolskem letu vsa okrajna učiteljska društva.

SODOBNE ZAHTEVE VZGOJE IN NARODNE PROSVETE.

Veliko pozornosti in globoke brazde je zarezal referat dr. phil. Fran Žgečca, ki je govoril o gornji temi.

Njegovo poročilo je našlo močen odmev v javnem časopisu Slovenije in je našlo globoko zanimanje med učitelstvom.

Njegov referat prinesemo v celoti v kongresnih številkah »Učiteljskega Tovariša«.

Po referatu se je razvila zanimiva in živahna debata.

SOCIALNA USTANOVA UČITELJSTVA SLOVENIJE.

Po sklepu delegacije je poročal o tem tov. Fran Škulj.

Njegov referat je vzbudil obče zanimanje, ker sega v vprašanje, ki nas vse najbolj teži. Treba bo, da posvetijo okrajna učiteljska društva v prihodnjem šolskem letu vso pozornost tej razpravi.

Referat priobčimo v eni prihodnjih števil v celoti.

Sprejet je bil predlog, da se izvoli poseben odsek, ki ima ukreniti vse nadaljne korake v tem oziru.

V odsek so bili izvoljeni tovariši: 1. Škulj Fran, 2. Möderndorfer, 3. Lapajne Josip, 4. Zupančičeva Vita, 5. Ločniškar Fr.

Resolucije

III. pokrajinske skupščine »Pov. UJU — Ljubljana« sprejete v Ptuj dne 8. julija 1923.

Učitelstvo delegirano in zbrano na III. pokrajinski skupščini izjavlja sledeče:

I.

ZBOLJŠANJE GMOTNEGA POLOŽAJA.

Ker je radi naraščajoče draginje postal socialni položaj učiteljstva tako žalosten, da se celokupno slovensko učitelstvo nahaja tik pred onemoglostjo in popolno odpovedjo vseh svojih sil, zahtevamo:

1. Vlada naj takoj reši vprašanje službene pragmatike.

2. Vlada naj nemudoma zviša vse službene prejemke v smislu zahtev vseh javnih nameščencev.

3. Vlada takoj izplačaj enkratni nabavni prispevek za vsaj delno pokritje dolgov, v katere so zabredli vsi javni nameščenci.

4. Vlada naj draginji primerno zviša prispevek za stanarino in naj preskrbi tudi ogrev ki gre učitelstvu po šolskem zakonu.

5. Učiteljicam, ki so poročene z državnimi nameščenci, naj se priznajo polne draginske doklade.

6. Pravično in izobrazbi primerno naj se urede službeni prejemki učiteljic ženskih ročnih del in otroških vrtnaric.

II.

NAČELNI PROGRAM UJU.

Programatične točke.

UJU je stanovsko-strokovna in kulturna organizacija, osnovana na temelju državnega in narodnega edinstva ter na načelih naprednih vzgojnih in obče kulturnih idej, a z jamstvom politične in verske svobode.

Namen mu je, da štiti učiteljstvo v moralnem in pravnem oziru, dviga njegovo izobrazbo ga vodi v njegovem šolskem in izvenšolskem delovanju pri narodnem prosvetovanju ter sodeluje pri preobraževanju celokupnega narodnega šolstva in duha v šoli.

Njegovo organizatorično delovanje stremi po dovrstitvi duhovnega narodnega uedinjenja, a priznava ob tem etične tradicije v narodu in potrebo, da se izvrševanje njegovega programa ozira na različnost ekonomskih in kulturnih prilik v raznih pokrajinah naše države.

Organizacijske naloge UJU so opredeljene na stanovsko-politično torišče v najširšem smislu, na šolsko in posebe na torišče učiteljske izobrazbe ter na narodno-prosvetno torišče. Podrobni program teh torišč vrše iniciativno in eksekutivno posamezni odseki, ki osniva v ta namen pri centrali, pri posameznih poverjeništvih in pri okrajnih učiteljskih društvih. Za vsako torišče se osnuje po potrebi več odsekov.

Stanovsko-politični program.

a) UJU vzgaja svoje članstvo z besedo in dejanjem v vseh stanovskih, šolskih in narodno-prosvetnih vprašanjih ga točno in odkrito informira o svojem iniciativnem in eksekutivnem delovanju.

Za vzgojo svojega članstva skrbi zlasti s svojim tiskom, z izdajo propagandnih brošur, ki se bavijo s stanovskimi, šolsko-politiškimi in kulturnimi programatičnimi in organizatoričnimi vprašanji.

Vzgojna naloga organizacije se razteza izven članstva na učiteljski domladek.

Poleg vzgoje se vsakemu posamezniku daje tudi prilika, da iniciativno vnaša v organizacijo načela in ideje, ki si jih je pridobil s samoizobrazbo in samovzgojo; ta načela in ideje organizacija preizkuša in proučuje, ali morebiti ne vsebujejo kvasu za njen lastni razvoj.

b) Organizacija je stroga, neizprosna in konsekventen čuvár učiteljskih gmotnih in vseh pravnih vprašanj. Zahtevati je zakonito ureditev »učiteljskih zbornic« ki naj varujejo učiteljske in šolske pravice pred birokratizmom ter samoupravno s predlogi urejuje učiteljske personalne zadeve. — Za zvojevanje učiteljstvu zajamčenih pravic se organizira posebna obrambna institucija.

c) Pri stremljenju po uvrščenju učiteljskega staleža na zunaj in po uvrščenju stanja šolstva doma, kakor tudi v tujem pokrajinah, kjer žive naši sorjaki, išče UJU kooperacije z drugimi, nepolitičnimi organizacijami, ki zasledujejo podobne smotre. Ne izključuje niti kooperacije s svojimi načelnimi nasprotniki, zahteva pa od njih lojalnost, ki jim jo nudi tudi sama v vsakem slučaju.

č) Za svoje gospodarsko uvrščenje skrbi UJU z moralno po možnosti tudi z gmotno podpora, gospodarskih podjetij, ki so izšla ali še izidejo po njegovi iniciativi iz učiteljstva samega ali iz njegove organizacije in ki imajo namen, v kolektivnem smislu služiti organizaciji ali učiteljstvu.

d) Dasi načela UJU dopuščajo popolno politično in versko svobodo, ne more dopuščati, da bi se orga-

nizacija kakorkoli izrabljala v politične strankarske ali osebne svrhe.

e) Za svoj ugled skrbi UJU pri članstvu s tem, da točno izvršuje sklene na zunaj pa tako da iniciativno sodeluje na pristojnih uradnih in neuradnih mestih pri vseh, v svoje področje spadajočih vprašanjih ter energično in konsekventno zahteva upoštevanje in izvršitev svojih predlogov in zahtev, kadar lahko služijo dvigljenju učiteljskega ali šolskega ugleda ali bi mogli biti na korist učitelstvu, šolstvu ali narodnemu prosvetovanju.

Občešolski program.

UJU prevzema nalogo, da se z vso svojo avtoriteto in s svojo individualno silo iniciativno in eksekutivno udeležuje dela pri zakoniti ureditvi vsega šolstva. Kadar je ta zakonita podlaga urejena, hoče organizacija stremiti po neprestanem izboljševanju šolstva in izpopolnjevanju z zahtevami po vnašanju novih idej, modernih stremljenj in kulturnih zahtev ter pri tem izkoriščati izkušnje, ki so jih kot uspešne pokazale šolske reforme v raznih naprednih deželah.

Ker je vse šolstvo namenjeno narodni vzgoji, se mora vse, od najnižjega do najvišjega učilišča obravnavati v enotnem, okvirnem zakonu.

S takim zakonom predpisana vzgoja bodi nacionalna, etična, socialna in telesna.

Za deco zahtevamo iz socialnih in didaktičnih ozirov, da šola narodnemu pomladku omogoči svobodni razvoj zmožnosti in sil ki v njem spe. Raz to stališče smo za polni osemletni obisk v osnovni šoli — izmenjanem po 5. šolskem letu le z meščansko ali nižjo srednjo šolo — na katerega se za široke mase naroda priključuje nadaljno obrazovanje v obveznih nadaljevalnih tečajih, oziroma šolah, diferenciranih po potrebah življenjskega obeležja ki mu otrok pripada; smo zato, da se odpravijo šolske olajšave; zato, da se zniža število ur v razredu; da se ustanavljajo pomožne šole za abnormne in imbecilne ter telesno in duševno zanemariene otroke; da se prepreči izraba otrok pri delu in da se ubožnim povsod omogoči brezplačno dobivanje šolskih potrebščin; da vse navedeno velja tako za moško kakor za žensko deco, tako za podeželsko, kakor za mestno šolo; in končno smo za to, da se srednje šole preustroje v smislu zahtev praktičnega življenja in stvarne izobrazbe. Duh pa, ki obče vse šolstvo preveva, bodi duh delovne šole.

Za učiteljstvo zahtevamo pedagoško neodvisnost, t. i. neodvisnost pri šolskem delu, predpisanim le s pedagoško-didaktičnimi načeli in potrebami, ki jih diktira šola zahteva narodove izobrazbe. — Šolski nadzorniki, vzeti iz vrst učiteljstva iste šolske organizacije, naj bodo duševni voditelji učiteljstva in njegovi svetovalci. — Kvalifikacija bodi v vsakem oziru javna in mora dopuščati učiteljev zaговор. — Po »učiteljskih zbornicah« je učiteljstvo personalno, avtonomno in šolskim uradom iniciator za šolski razvoj in napredek.

Po svoji zakoniti ureditvi bodi vse šolstvo državno in centralizirano; po svoji upravi pa decentralizirano in po učnih prilikah avtonomizirano.

Ob tendenci, da stremi privatno šolstvo po preizkušanih metod, ki so sposobne dvigniti obči šolski razvoj mu v okviru vidovdanske ustave priznavamo pravico do obstoja.

Program učteljske izobrazbe.

Učiteljska izobrazba je urejena z zakonom o izobrazbi učiteljskega naraščaja in nadaline učteljske izobrazbe in sloni na nadaljni učteljski samoizobrazbi.

Za zakonito ureditev učteljske izobrazbe zahtevamo: Z ozirom na svojo izobrazbo mora biti vse učteljstvo enako kvalificirano.

Splošno izobrazbo dobiva učteljski naraščaj na srednji šoli, odgovarjajoč po svojem ustroju tudi temu pravcu.

Strokovno, teoretično in praktično izobrazbo učteljskega naraščaja in njegovo izobrazbo o narodnem prosvetovanju prevzema visoka šola.

Za nadaljno izobrazbo učteljstva se uporabljajo vsa sredstva, ki so sposobna, da tei služijo.

Nadaljni strokovni in splošni izobrazbi učteljstva služijo v organizaciji zlasti kulturno-pedagoški krožki, ki se ustanavljajo pri posameznih organizacijskih edinicah.

Narodno-prosvetni program.

Učteljstvo organizirano v UJU, se zaveda dolžnosti svojega udeleştovanja pri vzgoji najširših narodovih plasti in splošnega narodnega prosvetovanja; UJU pa prevzema nalogo da sistematično organizira to delo, seznanja učteljstvo s problemi narodne vzgoje in občeega narodnega prosvetovanja ter ga pri tem njegovem delovanju vsestransko podpira moralno, oziroma ako se pokaže potreba, tudi gmotno.

V svrhu narodne prosvete osnuje in izdaja posebne vzgojne liste za prosti narod.

Programatično delo UJU vrše podrobno njegovi stalni odseki po načelu delovnega združništva.

III.

UČITELJSTVO IN JAVNOST.

Učteljstvo, zbrano na pokrajinski skupščini UJU v Ptuj, uvideva potrebo temeljite vzgoje in izobrazbe kmetskega prebivalstva in industrijskega delavstva, kakor to zahteva celotni gospodarski, politični in socialni položaj naše domovine in vsega kulturnega zapada.

V tej smeri je pripravljeno napeti vse svoje moči, da se začne že enkrat s široko začrtanim in temeljitim vzgojnim in prosvetnim delom, ki se mora sistematično organizirati.

Osnovna šola mora postati podlaga in kulturno središče vsega dela med kmečkim prebivalstvom in industrijskim proletariatom. Da se to uresniči, so potrebne dalekosežne in globoko segajoče reforme v smeri k pravi delovni šoli. Šola-učilnica se mora izpremeniti v šolo vzgojevalnico.

Tudi se mora delokrog učtelja razširi na pred- in pošolsko dobo tako da postane učtelj centralna postava v vzgoji našega naroda in temelj vsega prosvetnega dela. Vzgoji učteljskega naraščaja se mora posvečati več pažnje in predvsem se mora skrbeti za njegovo višjo pedagoško naobrazbo ter vzgajati močne osebnosti za voditelje naroda.

Vendar pa potrebuje učteljstvo pri svojem velikopotezno zamišljenem vzgojnem in prosvetnem delu močne opore i v ostali inteligenci i v merodajnih faktorjih. V to svrhu je potrebno:

1. da se učteljstvo in ostala inteligenca duševno zbližata v svrhu skupnega delovanja na polju vzgoje in prosvete;

2. da se začne skupno delovanje akademске mladine z učteljskim naraščajem na učteljskih, učteljstva z akademsko mladino in ostale inteligence, zlasti vseučiliških profesorjev z učteljstvom. Tako se bo samo po sebi sistematično organiziralo vse vzgojno in prosvetno delo

3. da se učteljstvo, ostala inteligenca, akadmska mladina in učteljski naraščaji približajo kmečkemu prebivalstvu in industrijskemu delavstvu ter poskušajo premestiti prepad, ki je nastal med njimi. Proučevati morajo njegovo duševnost in značaj njegovo življenje, delo in potrebe, da tako položijo temelje naši samolastni vzgoji, ki mora vzeti smernice za vzgojo ravno iz naše duševnosti in naših potreb.

Na ta način upa učteljstvo, da priagodi vzgojo današnji dobi in našemu narodu, da dvigne nivo naše pedagogike ter pripravi sistematično kmečko prebivalstvo in delavstvo na vse naloge, ki nam jih stavi današnja doba in ki nam jih prinaša razvoj

Apelira pa na vse merodajne faktorje, da ga podpirajo pri tem prepotrebem in težavnem delu.

IV.

VPRAŠANJE ŽENSKÉ REALNE GIMNAZIJE.

Pokrajinska skupščina UJU, poverjeništvu Ljubljana, uvideva nujno potrebo višje izobrazbe našega ženstva zato izraža začudenje glede zadnjih vesti o nameravanem ukinitenju edinega našega nacionalnega ženskega učnega zavoda — ženske realne gimnazije v Ljubljani.

(Konec.)

Vesti.

— Slovaško učteljsko društvo v Ljubljani. Na svoji turneji po Jugoslaviji dospe te dni 57 slovaških učteljic in učteljev v Ljubljano. Pripelje jih iz Zagreba Jovo P. Jovanović, šef kabineta ministra prosvete. Prepotovali so Vojvodino, Srbijo, kjer so v Kragujevcu obiskali grobove 44 slovaških vojakov, ki so bili med vojno ustreljeni zato ker so se branili dvigniti orožje proti Srbom. Dalje jih je

vedla pot skozi Bosno, Hercegovino, Dalmačijo in Hrvatsko. V Sloveniji prevzame vodstvo naše poverjenišvo. Ogledajo si Ljubljano in Bled. Slovaškim tovarišcam in tovarišem na slovenskih tleh kliče: Dobrodošli in bratski zdravje!

— **Predsednik UJU tov. Milutin Stančević** je pozdravil našo pokrajinsko skupščino v Ptuj s sledečo brzojavko: Brači slovenskim učiteljem čestita na radu i šalje srdačni pozdrav.

— **Podroben dnevni red kongresa v Ljubljani** prinesemo v prihodnji številki. Cenjene dopisnike prosimo potrpljenja zaradi objav ker smo v današnji številki morali v prvi vrsti ozirati se na poročilo pokrajinske skupščine. Nekaj dopisov smo odložili za kongresne številke »Učit. Tovariša«.

Udeležence kongresa in okr. društva opozarjamo na tozadevna navodila strokovnega tajnika in blagajnika, natisnjena med poročilom pokrajinske skupščine v Ptuj.

— **Narodne noše na kongresu.** Prosimo one tovarišice, ki bi bile voljne pri kongresnih prireditvah nastopiti v narodni noši, da to javijo z dopisnico na strokovno tajništvo. Ako se jih prijavi do 23. t. m. najmanj 60, tvorile bodo posebno skupino na balkonih velike dvorane Uniona ob priliki koncerta Glasbene Matice.

— **Kakor nas obveščajo z druge strani** se je prijavilo v I. letnik moškega učiteljskega v Ljubljani 26 goincev.

— **Maturantije gorškega učiteljskega iz leta 1893** se nujno vabijo, da se udeležijo v polnem številu, torej tudi one, tam preko, letošnjega učiteljskega kongresa v Ljubljani, pod geslom: **Cvetje v jeseni.** — Goričanka: **A. P.**

— **Rešnica o nas in drugih.** Gospod urednik! Poročam vam tukaj slučaj, ki se je ravnokar dogodil ob moji pisalni mizi: 17letni mladenič J. K. pride po odpuštnico oziroma dupikat. Bil je moj učenec, zato sem se bolj pozanimal za njegovo življensko pot. Pripoveduje mi, da je dosedaj delal v opekarni v Radovanju, kjer je prejel vsakih 14 dni dva tisoč plačila. Sedaj pa je sprejel v tovarno za karbit v Rušah pri Mariboru in bo dobil vsakih štiri in a št dni dva tisoč osemsto kron in prosto stanovanje ter kurivo. Pogledam ga in mu rečem: poživaj menjaj, bodi ti nadučitelj, jaz pa grem v tovarno! Mladenič: Ja, ko bi le jaz to znal, kar znate Vi g. nadučitelj! Jaz: kaj mi pomaga, ko pa sem slabše plačan nego si ti v tovarni! Fant, bodi pridn, zvest pošten, delo pridnih rok danes zlate kuje, duševno delo pa je danes berač! — Jaz pa se pejem te dni v Ruše, da poizvem ali bi me tovarna hotela zaposliti med počitnicami za delavca; živel bi ob kruhu in vodi, da bi si le prisluzil drva za zimo in čevlje in šolske potrebščine otroku, ki je v srednji šoli. Tako torej! 17letni tovarniški delavec mesečno 5600 K, prosto stanovanje in kurjavo. Saj je prav tako, saj drugače ob vladajoči draginji ne more živeti in se oblačiti ali naši uvidevni kruhorezci pa nameščajo učitelja, učiteljico — s 4 razredi srednje šole in povrh 4 letniški učiteljskega — z mesečno okroglo 3000 K — reci in izgovori tri tisoč kron! Ali ni to sramota in škandal za državo in njene voditelje! Nema para in zopet nema para! — kadar je treba vreči državnim uslužbencem kak kosček kruha, da ravnano ne pogine lakote, za vse drugo pa se hitro dobi kritje in para

Udeležencem kongresa UJU

iz Slovenije.

× Člane in članice Pov. UJU — Ljubljana opozarjamo:

1. Prijaviteli se imajo vsi, ki pridejo v Ljubljano, četudi imajo že preskrbljeno stanovanje in sicer to zaradi kongresnih znakov, brošur itd., za kar je potrebna evidenca.

2. Vsak prijavljenec naj označi: katere dni in noči bo v Ljubljani, prihod, želi plačano privatno ali brezplačno skupno prenočišče, na kar se bo le po možnostih oziralo, po načelu, označenem na pokr. skupščini v Ptuj.

3. Če žele železniške izkaznice, koliko in za katere proge (južno ali državno železnico) ali za obe pri onih, ki potujejo po obeh progah. Razpošiljale se bodo na predsedstva okr. učit. društev, ki naj javijo takoj potrebno število, najkasneje do 25. tm. Vozni listki so, kot običajno, veljavni tudi za povratek.

4. Predsednikom in delegatom okr. učit. društev razpošljemo legitimacije za dostop na delegacije (glav. skupščine na predsednike okr. učit. društev.

Ona društva, ki šeniso prijavila delegatov, naj store to takoj po dopisnici.

Neprijavljena društva nimajo dostopa na skupščino.

5. Po končanem kongresu, v sredo dne 8. avgusta zjutraj se vrše izleti na Gorenjsko, Kamniško Bistrico, Maribor itd. Oni tovariši, ki bi bili pripravljeni naše kolege spremljati in voditi (vnanje namreč) prosimo, da se pisмено javijo ali pa potem osebno v kongresni pisarni.

6. Koleginje prosimo, da po možnosti nastopijo pri koncertu v narodnih nošah, ker se bo istim določil poseben prostor pri koncertu ter se jim omogočil vstop.

Učiteljski pravnik.

— **Š Službovanje učiteljstva pri stalnem kadru.** G. Ministar Vojni in Mornarice svojim naređenjem FDBr. 17.848 od 5. maja tek. god. naredio je: Da se učitelji i svršeni daci učiteljskih škola kao i svršeni bogoslovci upućuju sa ostalim regrutima borcima regrutovanim na dački rok za pešadiju i artileriju u školu za rezervne pešadijske i artilerijske oficire, kao što je to predviđeno navedenom Uredbom. Samo učitelji, svršeni daci učiteljskih škola i svršeni bogoslovci, koji su prošle godine shodno naređenju FDjBr. 29098 od 14. januara 1922. godine odslužili tri meseca od svoga roka, odslužice svoj rok na način koji je predviđen ovim naređenjem. U dopunu ovog naređenja izdato je objašnjenje FDjBr. 19802 od 16. maja tek. god., da drugi stav ovog naređenja treba razumeti tako: da svršeni daci učiteljskih škola i svršeni bogoslovci, koji su prošlog leta služili u kadru tri meseca po naređenju FDjBr. 20098 mogu i dalje na isti način služiti svoj rok. Ali ako koji od njih izjavi želju da odjednom, bez prekida, odsluži svoj rok, sa takvim postupak po stavu prvom naređenja FDjBr. 17848. Povodom ovoga naše Udruženje uputilo je molbu G. Ministra Vojnom da i novi učiteljski kandidati, koji sad prv put stupaju u kadar, služe svoj rok v vojsci po dosadanjem načinu za vreme ferija, kako ne bi gubili službu i kako veliki broj škola ne bi ostajao bez nastavnika.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

— **t »Industrijsko - obrtna, vzorčna izložba« v Mariboru,** združena z vrtnarsko, vinski, umetniško in gradbeno razstavo. (Od 15. do 26. avgusta 1923.) S polno paro se vrše priprave za to razstavo. Poleg industrije in obrti pa se bo vršila tudi vrtnarska razstava. Posebno pozornost posveča razstavni odbor letos tudi gradbeni razstavi. Pa tudi na polju umetnosti bo nudila razstava lep užitek. Mariborski umetniški klub »Grohar« bo tudi letos priredil razstavo slik svojih članov. Bilo bi nepotrebno o tej razstavi mnogo govoriti, ker bodo razstavljena dela povedala več, kakor pa zamore še tako dolg članek. Kakor za razstavljalce, je preskrbljeno tudi za obiskovalce v vsakem oziru, na vseh železniških progah naše države 50% popusta, ako se izkažejo z legitimacijo, ki se dobi pri vseh denarnih zavodih. **Razstava vajeniških del.** Velikanski pomen razstave vajeniških del se je pokazal že na lanskim razstavi. Razstava podžiga vajence k vztrajnosti in pridnosti in je zato zelo važno vzgojno sredstvo. Razstavni odbor je dal tud letos razstavni prostor brezplačno na razpolago. Vsem mojim svetujemo, naj dajo svojim vajencem priliko, da se s kakšnim majhnim delom razstave udeležijo. Opozarjamo na to, da se bodo najboljša dela nagradila.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ **KAMNIŠKO UCITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v ponedeljek, dne 11. junija 1923 ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopiu v Kamniku ob udeležbi 65 članov in članic.

Otvoritev in poročila. Tovariš predsednik Tomo Petrovec je otvoril zborovanje, pozdravil vse navzoče, specijelno one ki so prihitali na zborovanje s periferije našega okraja. Nadalje je omenil, da se je spremenil dnevni red v toliko, da odpade referat tovariša Šmajdeka o programu UJU, ker istega vsled preobilnega dela ni mogel prevzeti in se bo imenovani referat obravnaval na izredni odborovi seji. Tajniško in blagajniško poročilo se vzame na znanje. Gospod nadzornik Kante je nato pojasnil zadevo glede podpisovanja krajnega šolskega nadzornika na uradne spise. Prebral je zakon in utemeljil, da ima krajni šolski nadzornik pravico podpisati se na uradne spise.

Slučajnosti. Pri tej točki se je razvila živahna debata o izgovorjavi glasnika »l«, in katere se je udeležilo več tovarišev.

Predlogi. 1. Tovariš Toman je predlagal, naj se društvo obrne na okrajni šolski svet s prošnjo da okrajni šolski svet v Kamniku izposluje pri višjem šolskem svetu v Ljubljani, naj višji šolski svet vrne načrt za zemljepis in zgodovino, ker istega učiteljstvo rabi pri sestavi podrobnega učnega načrta.

2. Društvo poroča UJU, poverjenišvo Ljubljana sledeče: UJU poverjenišvo Ljubljana nai na merodajnem mestu posreduje, da se vsako pobiranje od šolske mladine ustavi.

LISTEK.

K šolski razstavi v Gornjem Logatcu.

Umetniki, kateri ste izkristalizirali otroško dušo, jo postavili na pozornico v vseh odbleskih, kateri ste jo dvignili iz zamorenih polj v razkošno pomlad. Vam bodi ob današnjem pnev zahvala, popotnikom pa odvarjajoča pot v tajno katedralo.

Vodstvo petrazredne osnovne šole je priredilo v nedeljo, 28. junija t. l. razstavo skrbno izpežanih ženskih ročnih in risarskih del.

Kakor metulji so posedala opazovani, po pregrnjenih mizah, na katerih je bilo razstano bogato delo učenk, začrtano v nairazličnejših smereh. Vse je bilo zajeto iz domačih del. Izpeljava je bila točna, snažna in lična. Videlo se je da so vzgojiteljice obsežne na tem polju, da imajo gradiva v preobilici in da znao pravilno podajati. Lahko so sveste, da so v šolskem letu razširile obzorje in vlije precej sigurno dovršenost v mladino, da se lahko kreta. Tudi posamezne vezanine so bile lepo ubrane v harmonično celoto.

Stene učilnice so bile obložene z risbami, katerih je bilo največ iz IV. in V. razreda:

Priprava nižjih razredov se je lepo zrcalila. Vsak malček je iskal v razstavi svoje delo in se s starši razveseljeval ob njem.

IV. razred je razstavil poleg vaj v urieniu roke, polaganja barv in slik iz narave, pisanice katere so dobile svoj prostor v temnejšem kotu sobe, da so jasneje stopile s svojimi živimi barvami, da so gledalci bolj nemotni od svita užili njih kras.

Na pisanice so bili vlti razni ornamenti, s katerimi ni prav posebno obloženo šolski okoliš. Ravno zategadelj so se jih oprieli s tem večjo porečnostjo v letošnjem letu. Risanje posameznih ornamentov — brez uporabe — ne podživlja tako učence kakor pa, ako im damo okrasiti z njimi razne predmete. Učenec hitro ustavlja podane mu ornamente, med tem vkuje še lastno fantazijo iz katerega preide na samosvoje kombinacije, katere uporabi v poznejšem življenju — deklice pri ženskih ročnih delih — dečki pa pri deških, kar jih navačamo že v šoli (rokovorni pouk: vžganje, vrezavanje). Na ta

Delegati za pokrajinsko in državno skupščino. Pokrajinsko skupščino v Ptuj se udeležijo: predsednik Tomo Petrovec, nadučitelj v Jaršah, njegov namestnik je Ivan Šmajdek učitelj-voditelj v Krtni, delegata sta: Janko Toman, nadučitelj v Moravčah in Ernest Tiran, učitelj v Moravčah. Državne skupščine v Ljubljani se udeležijo predsednik Tomo Petrovec, nadučitelj v Jaršah, kot delegat pa Anton Gerimek, nadučitelj v Krašnji.

Sklen. Določilo se je, da bo prihodnje zborovanje v začetku šolskega leta v Kamniku. H koncu je tovariš predsednik želel vsem prijetne in vesele počitnice ter zaključil zborovanje.

način vzrastejo zopet karakteristične krajeve ornamentike, katere izginjajo, ali so pa ponekod že izumrle.

Pripomni bi le, da se naj izvršujejo podpisi na rizbah ako se že izvršujejo s tiskanimi črkami, v gotovem redu: vse enako dolge in vsake cvetice, vsak sad, hoče imeti priprave, temeljite priprave in strogega učenčevega opazovanja, na kar se ga mora opominiti vedno in vedno, da je delo res po naravi. Pri vsakem novem predmetu se mu mora vrtati ogrodje, katerega oblači saj obrača učenec preveč paznosti na detajle. Koliko vaje je treba zopet, da se nauče voditi barvo po odmerjenih prostorih, jo ubirati v harmonijo, da se nauče opazovati svetlobo in senco itd. itd. Dela so bila kljub temu polnoštevila.

Umetnica se ne giblje v ozki strugi obdani s strmimi bregovi, ampak njeno delo je, kakor valoveče jezero s tisočermi pritoki in otoki kar bi moral zavzeti vsak!

Vedno išče novih potov po kateh, dovede učence na z zlato zario ožarjen vzhod, kjer jih prepoji s krasoto narave, da im je risarska ura ura veselja, delavnica svetišče, katerega posečajo z vedno večjo vnemo.

Tudi izbor učne tvarine ni ne dela preglavic, kar sem opazil pri nekaterih, ki si belijo glave pred uro. Učencem se naroči, da prinesejo liste, cvetice, na te toliko vsega, da se ne ve, kaj bi precej prijel v roke!

V nekaterih okraih so se že precej povzdignile razstave in to na deželi kjer imajo velik pomen, da opozore starše na dela učencev, njih napredek. Velevažni so tudi za učiteljstvo, katero pridobi pri vsaki razstavi vedno nekaj novega, čimer se izpopolnjuje. Potom razstav se zveže tesneje šola z domom, se povzdigne kraj, ker razstave pozivljajo dolo.

Ko je pridihal dan osvobojenja v naša srca nas je vzdramil iz težkih sani, nas prerodil, da smo vzrasli v svojih delih, da vzroimo mladino v bujnem cvetju veselja do delavnosti.

Pozdravljene razstave na deželi, da bi zadobile od vsakega šolskega okoliša odmev!

Albin Čebular.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **lu S. V. — K.:** Po sedaj ve javnih dež. zak. ima krajni šolski svet tudi zastopnika cerkve.

— **lu Prireditve o šolskih odrih** še prinesemo, prosimo le malo potrpljenja radi prostora.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

Šolska vodstva

prosimo, da blagovolijo svoja naročila vpslati čimprej, ker se ob začetku šolskega leta zaradi prevelikega navala ne more vsakemu hipoma postreči.

Učiteljska tiskarna in knjigarna.

V korist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljiv v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

Črnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike, kateri se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

